Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 94 | **Kolmapäewal, 8. aprillil 1931.** | **Tänast lehte 6 lehekülge** | **75. aastakäik.**

Talwised kewadpühad.

Ülestõusmise pühadeks wõis neid pühi nimetada, kuid kewadpühadeks mitte, sest niipea kui tulid pühad, kadus ka „kewad". Lõunapaiku küll päikest ja weenirestid, kuid õhtupoolikuti lund. Terwelt kaks püha järgimööda. Kuid wanarahwas ütleb, et kewadine lumewaip on wanale talwelumele weel kardetawam kui wihm. Nii näis ka olewat: mäenõlwakud kattusid öö jookul küll pehme lumekorraga, kuid lõunapaiku oli see jälle kadunud ning koasa wiinud ka wana lumekõntsa, nii et mäenõlwad hakkasid mustendama. Tekkisid mustad laigud ka nurmeküngastele ja weewool luhtadel. Osaline lõunakaarte tuul ühes päikesega häwitas ka jää Emajõelt. Nii on nüüd jõgi linna kohalt päris jääwaba.

Kuid see kõik ei õnelnud weel kewadest selles mõttes, mis rahwas ootis ja lootis, kes tiibinenud on pikast talwest ja kellel weel hästi meeles läinud aasta kewad, mil aprilli nende päewade sees oli juba tahenenud maapind ja linnud ei keelanud oma laulu.

Waatamata sellele, et rahwas linnast pühadeks wälja ei sõitnud, waid kodus pühi weetis, ei olnud linnas erilist liikumist märgata. Selle tõttu ka walitses ametlikus keeles „rahu" ja korrakaitsjatel olid „pühad".

Ainult teater wõis pühade ajal oma statistikasse märkida: osawõtjate arw kesknine, lasteetendus wäljamüüdud saali ees ja esietendus „Linnukauplejaga" leidis wäga sooja wastuwõttu, mis sellel tükil lubab wast kauem „Wanemuise" lawal püsida.

Maal

olid tänawu päris talipühad: hanged seisawad tikk weel räästani ja nendel, kes soowisid külastada kirikuid, seltsimaju wõi sugulasi, tuli endiselt kasutada „taliteid" naabri rukkipõldu mööda, sest lumewall maanteel ei ole weel kuigi palju alanenud. Kui alaneb, seda halwemaks weel seisukord lähebki, sest siis kaob hobune weel rohkem aukudesse kui praegu.

Maanteedeseaduse esimene lumerohke talw kahab wist näpunäidet jagada selleks, kuidas seada kokku järgmise aasta eelarwet maanteede osas.

Tallinnas möödusid pühad waikselt.

Tänawused pühad möödusid Tallinnas erakordselt waikselt. Nagu politsei aruannetest näha, ei ole olnud ühtki kakelust. Samuti on ka arestimajasse wiimisi olnud wõrdlemisi wähe.

Pühade ilmad ei olnud pealinnas kuigi soodsad. Päikesepaistelisi ilmu ei olnud, wahetewahel sadas. Öösseti langes temperatuur alla nulli, kuid päewal sulatas jällegi. Lõõtsusid külmad tuuled. Tung oli pühade ajal kinodesse ja teatritesse suur.

Külmad pühad Inglismaal.

Spordihimulisi see ei kohutanud.

Londonist, 7 apr. (Trj.) Inglastel olid seekord külmad kewadpühad. Selle tõttu oli Londoni muuseumidel kui ainsatel soojadel ja kuiwadel jalutuspaikadel palju külastajaid. Oli aga palju kohkumatuid, kes wihmakuuega warustatult ruttasid autodel ja lennukitel Londonist wälja.

Pühad ei möödunud ka seekord arwukate õnnetusteta. Raskesti wigastada sai kuulus wõidusõitja Davis, kelle auto libeda sõidutee tõttu lendas „uperkuuti". Õnnetust nägi pealt 20.000 inimest, keda wihm samuti ei olnud kohutanud. Põrutada sai ka kuninga tädi printsess Beatrice, kelle autoga juhtus libedal teel wähem õnnetus.

Inglise kuningas on end külmetanud ja peab arstide nõuandel sängi jääma.

Prantslaste rugby-wõit.

Kurwa sündmuse märgiwad inglise lehed ära inglise meeskonna lüüasaamisest prantslastelt rugby-wõistlusel Pariisis. Mäng lõppes 14-13 prantslaste kasuks. Ägedat wõistlust podati suure põnewusega. 35.000 pealtwaataja hulgas oli hulk inglasi, kes eriti selleks Pariisi sõitsid.

Moskwalaste pühadenaljad Berliinis.

Salapärane kihutuslennuk.

Berliinist, 7. aprillil. Hoolimata politsei keelust katsusid kommunistid pühade ajal Berliinis meeleawaldusi koime panna. Politsei oli korduwalt sunnitud kumminuiadega meeleawaldajate wastu wälja astuma. Ligi 200 kommunisti areteeriti.

Esimesel pühal sünnitas suurt ärewust kommunistide lennuk, mis äkki ilmus linna kohale ja hakkas lendlehti alla pilduma. Lennukil olid numbrid kaetud ja tiibadele wärwitud pahempoolsete frondisõdurite märgid. Pärast lendlehtede laialipildumist kadus lennuk idasuunas. Kuigi otsekohe saladusliku lennuki kindlakstegemisele ja asja juurdlemisele asuti, ei ole weel teada, kust lennuk pärit oli.

Ärewad pühad Egiptuses.

Wafdi erakonna tegelased raudteerongis wangis.

Kairost, 7. aprillil. (Trj.) Walimiste lähinemise puhul Egiptuses on sisepolititilised terawused kaswanud aina suuremaks. Esmaspäewal teeid Wafdi rahwusliku erakonna juhtiwad tegelased wäljasõidu Beni Suefi, et seal korraldada suurejooneliši kihutuskoosolekuid ja demonstratsioone. Kardeti isegi sõjariistus mässu. Walitsuswõimud wõtsid aegjasti abinõusid tarwitusele et seaduši ära hoida. Kui rong rahwuslastega Beni Suefi jaama jõudis, wõeti see raudtee jaamas sõjawäe poolt wastu, kes takistas rahwuslasi rongilt lahkumisel. Oli muretsetud teine rong ja rahwuslasi taheti sundida otsekohe sellesse ümber istuma ja tagasi Kairosse sõitma. Rahwuslased keeldusid ja ei lahkunud raudtee wagunitest. Rongi piiramine kestis pikemat aega ja praegusi istuwad Wafdi erakonna liikmed wagunites. Trowintsi kuberner saatis neile wõileibu, laskis aga nende eest hariliku einelaua hinna sisse kasseerida.

3 pataljoni Egiptuse sõjawäge piirab raudteer ongi, et takistada Wafdi erakonna poolehoidjaid sidemete loomisel rongis olijatega.

Hindenburg 65 aastat sõdur.

7. aprillil pühitseti Saksa wabariigi presidendi kindral feldmarssal Hindenburgi 65-aastast kaitsewäe teenistuse juubelit. Oma sõjawäelase karjääri, mis teda wäejuhi kohale wiis, algas Hindenburg 1876. aastal, astudes kolmandasse jalg-kaardiwäe rügementi. Kindral-feldmarssaliks sai Hindenburg 1914. aastal pärast Tannebergi lahinguid ja heitlusi Masuuri järwede juures. Saksa kindralstaabi juhi kohalt lahkus praegune riigipresident 3. juulil 1919. aastal. Pildil näeme Hindenburgi ohwitseri nundris noorena — 1866. aastal.

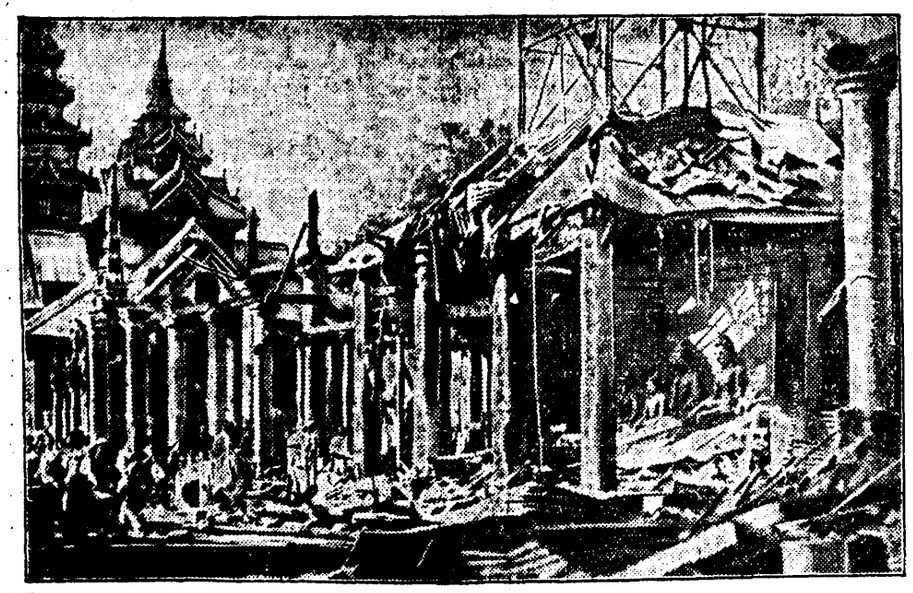

Kuulus jumalakoda tuleroaks.

Märtsi algupäewadel põles Rangoonis osaliselt maha kuulus Schwe-Dagoni pagood, mis on 585. aastal e. Kr. ehitatud. Tulekõnnetuse ohwriks langes hulk wäärtuslikke puulõikeid sammastel ja samuti palju kuldseid jumalapilte. Häwinenud kunstiwäärtuste aineline wäärtus on õieti ärahindamatu. Pilt on üks esimesi pagoodi tulekahjust.

„Surematu" inglase rekord.

„Miljonär-sportlane", keda surm ei wõta, teostas rekordlennu.

Londonist, 7. apr. (Trj.) Inglane Glen Kidstone, kes koos abilenduriga Jones'iga ja raadiotelegrafisti Johnsoniga tõusis teisipäewal Inglismaal lennuks Lõuna-Aafrikasse, maandus Kaplinnas. Tema lend kestis 6 päewa 10 tundi ja on uus rekord, (eelmine oli 8½ päewa). Kidstone tahtis lennu teostada 6 päewaga, mis aga ebaõnnestus, kuna wäike mootoritike sundis teda wahemaandumisele Lichtenbergis, Lääne-Transwaalis. Rekordlennu eesmäraks oli tõestada, et Briti lennupost wõib weelgi kiiremalt töötada, kuigi mõte lennuliinide tõttu tulewad kirjad Kaplinnast Londoni juba 12 päewaga.

Inglise lehed pühendawad Kidstone'i lennule ka sellepärast suurt tähelepanu, et lenduri isik on erakordselt huwitaw. Glen Kidstone, i tuntakse laialt „miljonär-sportlase" nime all, kes on kuulus selle läbi, et ta eluga pääsenud on muinasjutulikult paljudest hädaohtudest. 1915. aastal oli ta meriwäe kadetina sõjalaewal „Hogue", mis sai saksa allweelaewalt torpeedo pihta ja wajus põhja. Kidstone suutis end ujudes 2½ tundi wee peal hoida, kuni ta päästeti teise laewa poolt. Samal päewal hukkus ka see laew torpeedo läbi, Kidstone pääses aga teistkorda eluga. 1927. a. wajus tema all põhja wõidusõidu mootorpaat, Kidstone pääses eluga ja päästis ka oma naise. Warsti pärast seda kukkus ta Walge-Niiluse lainetesse sama lennukiga, millest Belgia pankur Löwenstein Lamanche'i kukkus ja jäljeta kadus. Kidstone pääses eluga. Ainsana pääses ta eluga saksa reisiiatelennukilt, mis 1928. a. hukkus Caterhamis, Kentis. Seekord sai ta ränku tulehaawu, astus aga kohe teise lennukisse, näidates oma kohkumatust. Arwutud on Kidstone'i imepärased pääsemised rasketest õnnetustest autode wõidusõitudel. Õigusega loetakse teda surematuks.

Jack Diamondi sõber tapetj.

New-Yorkist, 7. apr. (Trj.). Ameerika allilma kurikuulsat tegelast Peter Felice'i tabas saatus, mis lõpuks ootab kõiki temataolisi. Ta leiti rasketesti haawatuna ja suri haiglas, keeldudes oma mõrsukaid üles andmast. Felice oli kõmulise nime omandanud Jack Diamondi kaaslane alkoholiga salakaubitsemisel. Nähtawasti tapsid teda wõistlejad.

Tähelepanuks

kõigile, kellel tegemist kohtutega

A. Luiga toimetatud **„Kriminaalkohtupidamise seadus"** ja T. Grünthali toimetatud **„Tsiwilkohtupidamise seadus"** on kuni 15. aprillini s. a. veel müügil 5 kr. 50 snt. asemel **ainult 3 kr. eest.**

Kasutage juhust! Raha ettesaates postikuludeta.

NOOR-EESTI KIRJASTUSE

raamatukauplus — Tartus, Rüütli tän. nr. 4.

Teatrikongressi lõpukoosolek.

Asutatakse lawategelaste liit ja haigekassa.

Kongress nõuab Berni konwentsiooniga ühinemise tühistamist. Bernhard Linde asjad koosoleku ees.

Kuna teatrikongressil tööd näisid weniwat pikale, esineti kongressi teise päewa lõuna eel juba ettepanekuga jatkata kongressi weel laupäewalgi. Kuna aga teiste linnade ja maa esindajad ei wõinud kauemaks Tallinna jääda, siis tuli pärast lõunat asuda tööle kiirendatud tempos.

Rkl. H. Kukke refereeris Berni konwentsiooni küsimusest.

See konwentsioon on wäikerahwastele kahjulik ja ebaõiglane. Läti on jätnud selle üldse ratifitseerimata. Meil on mõne kaubalepingu sõlmimise juures see sisse wõetud. Tuleks aga otsida teid, kuidas sellest wabaneda. Kõige pealt tuleks konwentsioon Roomas ümbertöötatud kujul jätta ratifitseerimata ja walitsusel tuleks leida teid sellest täielikuks wabanemiseks. Tuleb koguda andmeid, kuipalju see konwentsioon nõuab meilt waluutat ja millised on selle teised pahed meie kultuurelule. Need materjalid tulewad koos märgukirjaga esitada wabariigi waitsusele.

Huwitaw punkt oli referaat ja waidlused **teatriarwustuse üle.**

Kanti ette „Wanemuise" direktor W. Mettuse referaat „Teatriarwustusest". Referaat oli lõbus westlus sellest, missugune arwustus on teatrile kasuks ja missugune kahjuks, asudes kokkuwõttes seisukohale, et arwustajale, kes kirjutab elawalt ja huwitawalt, oskab tüki wastu huwi äratada, oskab eraldada „tänulikku" osa, head mängu, näitleja ja lawastaja tööd ja kõike seda elustada konkreetsete näidetega — sellisele arwustajale on tänulikud kõik teatritegelased.

B. Lindele tehakse „lapuat".

Kuna kaasreferent J. Semper puudus, täitis tema oset Estonia dramaturg P. Olak. Tema rääkis teatriarwustajaist. Ta ütles, et Tartu teatriarwustus on kuidagi mahedam Tallinna omast, kuna Tallinna arwustajad otsekui kliimalistel põhjustel on natuke tujukamad. Erand aga kõigist on Bernhard Linde, kelle kohta olewat raske ütelda, mis motiiwidel ta kunagi kirjutab nii wõi teisiti. Kõneleja tõi näiteid Bernh. Linde sellisest kahtlusest arwustuiist. Ühes sellises Linde kirjutab, kuidas tema on wõtnud oset kultuuri kõrgetel küngastel, kuna „Estonia" teater asuwat sügawas ja madalas waimlises orus, kuhu Linde ei nägewatki kõiki pisiasju. Kord jälle Linde kirjutanud nagu oleks A. Adson läinud „Estonias" ja pakkumud oma „Lauluisa ja kirjaneitsit" repertuaari. Kui Estonia seda õiendamud ja palunud ütelda, kust Linde niisugusei jutte on kuulnud, siis puigelnud Linde wastusest kõrwale. Kõneleja toob weel rea näiteid niisugusest lindelikust teguwiisist. Tuletab ka meelde, et Linde kirjutused muidu solidses ajakirjas „Olionis" Estonia kohta olnud midagi muud, mitte aga arwustused.

B. Linde ise wiidis muidugi ka kongressil ja kuulas pealt, kuidas arutati tema patte. Ta tult muidugi ka waštama ja wõeti kongressi poolt suure waheküüete saju ja naeruga wastu. Kõik ootsid, mis Lindel endal on nüüd ütelda enese teguwiisi seletamiseks, kuid wastused olid üsna lihtsad — tõtagabid, mis P. Olak toonud, olnud Linde artiklist, mitte arwustusest ja seega see iwinuatsioon langewat ära. Niisugust seletust kuuldes kongress naerab jälle laginal. Küsitakse, et kuidas see siis ära langeb? Aga Linde juba seletab, kuidas üks poolakas kirjutawat kusagil kakskümmend korda kõhedamaid arwustusi.

„Aga need pole siiski lindelikud", hüütakse wahele.

Wahelehüüetest Linde kaotab oma walmismõeldud mõttejoone ja ütleb kogemata wälja ka oma õige „usutunnistuse":

„Arwustus ei pruugi olla õige ega erapooletu."

Wiimaks ta kõneaeg on läbi ja ta lahkub kõnetoolist õhwardades, et küllap ta mõnes teises kohas weel alles näitab...

See oli ühu lõbusam osa.

Fr. Põldroos refereeris lawategelaste liidu loomise tarwidusest. Tahetakse asutada lawategelaste liit näitlejate aineliste huwide kaitseks. Peale mõningate waidluste et ustatakse küsimus jaatawalt.

Ilmar Nerep refereerib näitlejate haiguskindlustusest ja pensionifaasiast. Küsimus tehtas elawaid mõttewahetusi ja küsimuse kohta wõeti wastu rida resolutsioone.

Sellega olid referaadid läbi ja asuti resolutsioonide juure. Kuna iga referent oli esitanud hulga resolutsioone, siis kujunes nende wastuwõtmine suureks tööks. Aeg kaldus juba kesköö poole ja osawõtjate arw oli wähenenud. Iga resolutsiooni juures alul wäieldi, kuid wiimaks wõeti wastu kõik, mis oli esitatud. Muu hulgas läks läbi ka B. Linde esitatud resolutsioon, et teatrarwustajad ei tohi teha teatrile tõlkeid. Üsna läbipaistwalt see oli sihitud Linde poolt ühe kirjaniku wastu, kes arwustab teatrit, kuid on teinud ka „Estoniale" tõlkeid.

Kella kaheteistkümne paiku on kõik resolutsioonid läbi hääletatud. Need olid wastu wõetud toorel kujul ning kongressi poolt waliti toimkond, kes pidi need resolutsioonid uuesti redigeerima. Toimkonnal jatkus sellest tööd kogu pühade ajaks.

Kriis Rumeenias.

Karoli tagasikutsuja walitsus lahkus ametist.

Bukarestist, 5. aprillil. Rumeenia rahwusliku talurahwa erakonna walitsus, milline kuningas Karoli maale tagasi kutsus, lahkus ametist. Wiimastel kuudel kaotas see walitsus paljude poolehoidjate usalduse. Ka kaua igatsetud wäislaen, mis Pariisis tehti, andis waatamata suurtele ohwritele wähe raha. Lootused põllumajandusele agraarlaenude läbi abi tuua ei näi õnnestuwat. Sellel walitsuse kriisil wõiwad olla õige laiaulatuslikud tähendused ühenduses Kaau-Euroopa põllumajandusriikide hädaga ja sellest tingitud kokkulepetega.

Arwatakse, et nüüd kuningas teeb walitsuse kujundamise ülesandeks, kas jälle Mironescule wõi tehakse ettepanek Londoni saadik Titulescule, kes telegraafi teel Bukaresti on kutsutud. Wiimasel juhtumisel wenib walitsuse kriis wähemalt ühe nädala.

Kelle kuld?

Prantsuse riigipank protsessib New-Yorgis Nõukogude Wenemaaga.

Pariisist, 5. aprillil. Lahematel päewadel algab New-Yorgis huwitaw kohtuprotsess. Nimelt tuleb kohtulikule arutusele Prantsuse riigipanga kaebtus Nõukogude Wene walitsuse wastu. 1928. aastal pandi Nõukogude Wene riigipanga kullasaadetisele, mille wäärtus oli umbes 5 milj. dollarit, New-Yorgis Prantsuse riigipanga nõudmisel kohtulik arest. Prantsuse riigipangal oli Nõukogude Wene wastu waremaid nõudmisi. Nüüd tuleb asi kohtus arutusele, sest pank tahab oma õigusi seaduslikult jalule seada.

Paan „Matin" teatab, kuulus kinnipeetud kullasaadetis Prantsuse riigipangale, müüdi 1915. kuni 1917. aastani Wenemaale ja deponeeriti Keiserliku Wene riigipanka. Kui enamlased Wenemaal wõimule pääsesid wõõrandasid nad ka selle kulla tagawara ja eksporteerisid hiljem Ameerika Ühisriikidesse.

Keemiatööstuse hiiglatrustid.

Londonist, 7. apr. (Trj.) Londonis asutati suur rahwuswaheline ettewõte põewaldamiseks ja õlide rafineerimiseks. Uus aktsiaselts kannab nime „International Hydrogenation Patents Company" ja ta tegewuse piirideks on kõik riigid, wälja arwatud ainult Saksamaa ja Ameerika Ühisriigid. Aktsiaseltsi peakorteriks on Lichtenstein, kus asub rahwuswaheline direktoorium. Ettewõte kujutab enesest n. n. „Standard J. G. Company", „Royal Dutchi" ja Shelli grupi, samuti Briti riikliku keemiatööstuse kombinatsiooni. Trust kawatseb luua lähidasi sidemeid Ameerika Ühisriikide ettewõtetega, millest samad tööstusgrupid ka senini huwitatud olid.

Samal ajal asutatakse asukohaga Haagis „Hydrogenation Engineering and Chemical Company", mille ülesandeks on juba konkreetsemalt tööstuste juhtimine.

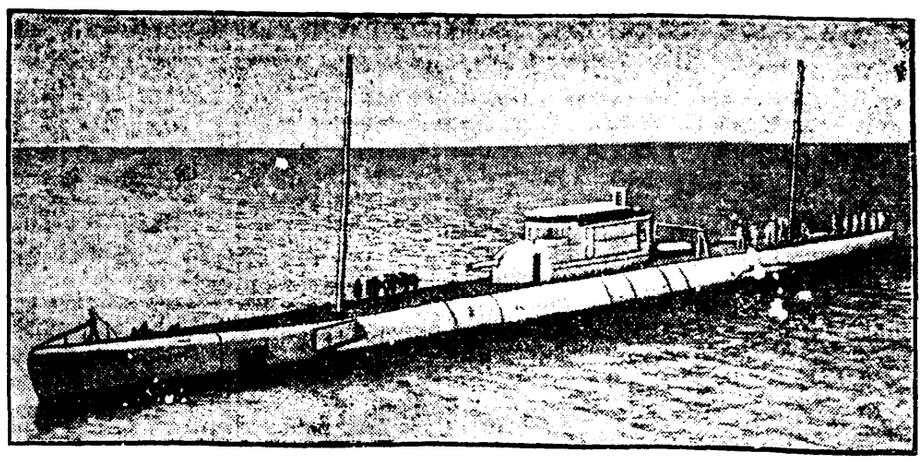

Plahwatus Brasiilia allweelaewal.

Hiljuti oli Brasiilia allweelaew „Humanytal" Rio de Janeiro sadamas raske plahwatus. Plahwatuse järeldusel said paljud ohwitserid ja madrused meeskonnas haawata.

„Humanyta" on moodne allweepaat ja oma 1400—1900 tonnilise wee wäljatõrjega on ta Brasiilia laewastiku kõige suurem weealune lahinguüksus.

Mis tuleb edasi?

Tartu linnawalitsus ja wastutamata wastasrind.

Tartu linnawolikogu wiimase koosoleku käik ja tulemused on lugejail wististi weel wärskelt meeles. Wastasrind, keda näiwad algusest peale juhtiwat kohapealsed töörakonna tegelased, hääletas wastu igale ettepanekule, mis tuli linnawalitsuse poolt, küsimata ja waatamata sellele, kas ettepanek otstarbekohane wöi mitte ja missugused wöiwad olla niisuguse wastasrindluse tagajärjed lähemas tulewikus. Nönda hääletati wastu lisaeelarwele, kuigi ilma lisaeelarweta ei ole seni üksi omawalitsus läbi saanud; hääletati wastu linna 1931/32. a. eelarwele, kuigi wastasrinna esindajad selle koostamisest ja sõelumisest komisjonis osa wötsid ja seal kõike pooldasid. Ja wastu hääletati isegi niisugusele ettepanekule, nagu seda on awansi nõukamine riigikassast linna kasuks langewa tulu- ja lisaärimaksu arwel. Ühesõnaga, linnawalitsus oleks wöimud teha missuguseid tahes ettepanekuid, kas wöi wastasrinna otsekoheseks kasuks — wastasrind oleks ikkagi hääletanud wastu ainult sel põhjusel, et **tema** esindajad puuduwad linnawalitsuse koosseisus.

Seda nimetatakse wastutuseta wastasrinnaks kõige puhtamal kujul, mis ette tuleb harwa isegi parlamentides, rääkimata omawalitsuslikudest esinduskogudest, kus parteipolitiline wöitlus tohiks olla teisejärgu tähtsusega asjaks. Ja meie ei eksi, kui üleme, et waewalt jatkuks Tartu majaomanikkude selliste esindajatel innawolikogus enestel suurt lusti niisuguseks mänguks, kui neid ei oleks juhatamas ja tagant kihutamas töörakondlikud „spetsid“ intrigeerimise ja „keerutamise“ alal. Weel enam: wöime kinnitada, et need kodanikud, kelle nimel praegune wastasrind Tartu linnawolikogus tegutseb, **niisugust** tegewiisi ei saa kuidagi õigeks pidada. Sest igale Tartu kodanikule seisab kõigest hoolimata ometi kõige lähemal kodulinna enese käekäik, tema tarwiduste rahuldamine wöimaluste piirides ja ülesehitaw töö kogu linna kui terwiku kasuks.

Küügu wastasrinda kuuluwad linnawolinikud ometi oma walijailt, kas neile on üksköik, kui linna tänawad jääwad eelolewal suwel parandamata, sõiduteed, mis isegi juba küllalt auklised, sillutamata, terwe rida hädawajalikke remonte tegemata, hoolealused leiwata jne. jne.?! Harilikule kodanikule ei ole sugugi nii tähtis, kes kuulub linnawalitsuse koosseisu, kes mitte, temal on õigus nõuda, et linna heakord rahuldaks nõudeid.

Wastasrind on aga kiwi weerema pannud, millel wöiwad weelgi kurwemad tagajärjed olla maksumaksja kodaniku suhtes. On päris selge, et linnawalitsus, kes juba aastate wiisi on praktiseerinud (ja seda teewad eranditult kõik meie omawalitsused) awansi-summade kasutamist suwiste heakorra kulude katteks, ka tänawu peab püüdma osaliki täita kõige hädalisemaid ülesandeid ja selleks sissetulekuid hankima erakordsel wiisil. Näiteks peab linn kinniswara maksu majaomanikkudelt saama alles sügisel. Kuid silmaspidades ülemalkirjeldatud asjaolusid ja erakordset seisukorda ei wöiks linnawalitsusele pahaks panna, kui ta sunnitud on kinniswara-maksu tähtaega muutma ja selle ettepoole nihutama paari kuu wörra. Muidugi on see tegelikus elus kõige ebasobiwam aeg maksumaksjaile: remondid igal ühel eneselgi käimas, üürilised suwitamas jne. Kui siin aga kellegi üle nuriseda, siis küll praeguse wastasrinna üle, kes niisuguse olukorra on oma wastutustundeta tegewiisiga wälja kutsunud. Meie kodanikud linnas on selleks küllalt arenenud, et mõista, kes siin süüdi ja kes kannab wastutust. Ja niisugused asjad peetakse edaspidi walimiskasti juures kindlasti meeles.

Samuti ei saa jätta tähendamata pentsikule osale, mida praeguses wastasrinnas etendawad mõlemad wähemusrahwuste rühmad. Nende kuuluwus wastasrinda wöib nende seljataga seiswate kodanikkude huwidele mõjuda ainult kahjulikult ja wististi ei ole nemadki oma esindajaid omawalitsuse esinduskogusse saatnud „suurt politikat“ tegema, küll aga oma wajalikke huwisid kaitsma. Ja seda suudab wolikogu enamus kahtlemata suuremal määral pakkuda kui wöimetu wastasrind.

Ka sellest tehakse tulewikus loodetawasti õigeid järeldused.

Austraalia walulaps — peaminister Lang.

Raske majanduskriis waewab wiimastel aastatel eriti Austraaliat. Selle järeldusel otsustas Uus-Lõuna-Walesi osariigi walitsus eesotsas peaminister **Langiga** keelduda 1. aprillist peale wölaprotsentide tasumisest. See samm kõigutas tõsiselt Austraalia krediidiusaldust ja sünnitas pea wölausaldajate — inglaste — keskel suurt ärewust.

Nüüd on liiduwalitsus osariigi wölaprotsendid liidupanga kanda wötnud ja nõuab riigikohtu kaudu osariigilt wastawad summad siiski sisse.

Hukatakse wastuhakkajaid talupoegi.

Moskwast teatatakse: Kolomnas lasti maha kohtu poolt surma mõistetud 8 talupoega, kes kuulusid põrandaalusesse „Musta kotka“ nimelisesse mässajate organisatsiooni. See rühm süütas põlema „Punase lipu“ kolhoosi.

Jekaterinodarist saadud telegrafilise teate järele on seal ilma kohtuta ja juurdluseta maha lastud pikemat aega wanglas hoitud ühe kolhoosi esitaja ja weel mõned teised kolhoosi ametnikud. Mahalaskmine on „Ruli“ teatel sündinud ühenduses 700 puuda nisu kõrwaldamisega kolhoosi tagawaradest. Läbiotsimisel leiti wili peidetult traktori kuuri põranda alt.

GPU-gi ei ole kindel.

Moskwast on GPU koleegiumi poolt saadetud esitaja Odessa, kes peab rewideerima sealset GPU osakonda ja tarwilikku „puhastust“ tegema. Nagu Berliini lehed teatawad, olewat põhjust rewideerimiseks andnud teatud paljastused, mis on tehtud selle kohta, et kohalik GPU on Odessa walitsuswõimude järelwalwes olnud nõrk, eriti ühenduses rahutustega Odessa meremeeste ja tööliste teskel. See olewat andnud pinda oportunistlikkude olluste tegewusele.

Töölised tapawad kommuniste.

Wene pagulaste lehe „Ruli“ teatel Tsaritsõnist on kommunistlikus „Barrikaadi“ nimelises masinatehases tulnud ette hulgalisi kommunistide tapmisi ühenduses tööhulga minimumi kindlaksmääramisega. Leht loetleb terwe rea tehaste juhtiwaid tegelasi-kommuniste, kes on tapetud wöi raskelt haawatud

Pole punaseid lippe!

Nõukogude Wene statistilised andmed tõnelewad, et igal aastal ainuüksi Suur-Wene osariigis tarwitatakse ära esimese mai pidustuste ajal 50 wagunitäit punaseid lippe.

„Arwesse wöttes tekstiiltööstuste piratud toodanguwõimet ja samuti wälismaalt sisseweetawa wärwi puudust, käesolewal aastal punast riidematerjali lippude walmistamiseks antakse wälja kõige piiratumal määral,“ ütleb nüüd ametiwõimude dekreet.

Ühe päewaga üle Atlandi ookeani.

Lend stratosfääris.

Junkersi tehased Saksamaal ehitawad praegu stratosfäär-lennukit, millega ehitajate arwates saaks olema wöimalik üle ookeani lennata üheainsa päewa jooksul. Lennuk warustatakse junkersi mootoriga ja junkersi raketiga ja kawatsetakse nende jõuga tõusta 8000—12.000 meetri kõrgusele. Proowilennuks. Selle juures saadud kogemused tahetakse ära kasutada lennuki suurema raketiga warustamiseks, mis siis wöimaldaks tõusta kuni 16.000 m kõrgusele.

Niisuguse lennuki ehitamise otstarwe on: kõigepealt luua wöimalusi meie atmosfääri pealmise korra, niinim. stratosfääri weel mitmeti mõistatuslikude kõrguskihtide uurimiseks.

Päikesekiired ei soojenda õhku otsekoheselt, waid maapinna kaudu. Kindel pind omandab päikesekiirelt kõrgema temperatuuri ja mõjub siis kui küttepind, mille soojus aegajalt end tunda annab ka õhus. Nii on seletataw näiline wastakus, et madalmaa õhk, kuigi ta päikesest on kaugemal, tõepoolest soojem on kui päikesele lähemal olew kõrguse õhk, mis muutub seda külmemaks, mida kõrgemale.

Kesk-Euroopas wajub süidasuwel termomeeter kõrgustikkudel üle 3000 m alla külmuspunkti, 7000 m kõrgusel on temperatuur juba 30 kraadi, 10.000 m kõrgusel 45 ja 11.000 m kõrgusel ümmarguselt 50 kraadi alla nulli. Kindlaks määrati see sel teel, et õhku lasti tõusta wäikesed, iseseiswalt kirjutawate instrumentidega warustatud õhupallid. Kui hiljem õnnestus niisuguste registreerimispallidega saawutada weelgi suuremaid kõrgust, tehti üllatawa awastis, et

temperatuur edasi ei lange,

waid jääb muutumatuks.

Selle imeliku tõsiasja hilisemad uurimused tõendasid wiimaks, et need atmosfääri ülemised kihid mitmes teises suhtes madalamatest erinewad. Wiimaseid, mis meile juba ammugi hästi tuntud ja milles aset leiawad muutuwad ilmastikunähted, tuulte, pilwede jne. wahetus, ja temperatuur kõrgusega kohaneb, nimetatakse nüüd „stratosfääriks“. Selle kohal olew atmosfääri osa, „stratosfäär“, sellewastu ei erine mitte ainult mainitud temperatuuri ühtluse, waid samuti tuultega, niiskuseoludega ja teiste meteoroloogiliste elementidega. Õhk sisaldab siin nii wähe weeauru, et ei ole olemas udu ega pilwi, wihma, lund ega rahet. Tuul puhub ühesuguse tugewusega ühes ja samas suunas, ega ole seal samuti äikese nähteid.

Igatahes peab arwutama tõsiasjaga, et õhuõhk ja sellele wastawalt samuti õhutihedus kõrgusega kahaneb, mispärast teatawasti baromeetri abil õhuõhu mõõtmistega wöib kindlaks määrata kõrgust mere kohal. 5500 m kõrgusel on õhuõhk weel kaugeltki nii suur nagu all ja õhk hõrenemud poolele, 11.000 meetri kõrgusel neljandikule ja 16.500 m kõrgusel kahekõrandikule. Igatahes on ka propelleri liikumapanew jõud niisuguses õhus wähem, kuid on leiutatud erilisi sissesõidaid, mis neist puudustest aitawad üle saada. Korralikud arwutused näitawad, et stratosfääri hõredas õhus, mis meie juures algab umbes 11.000 m, ekwaatoril sellewastu ümmarguselt 17.000 m kõrgusel, wöib saawutada lennukiirust 500—1000 km wahel tund, nii et loodetawasti wöimatu pole Atlandi ookeanist üle lennata ühe päewaga (homm[illegible]ust õhtuni).

Kõige kiirem laew wajab praegu Euroopa mandrilt Põhja-Ameerika rannikule sõitmiseks ligikaudu wiis päewa, lennuk kolm päewa, Zeppelin sõitis kauguse Friedrichshafen-Lakehurst maha 66 tunniga.

Suur raskus seisab igatahes selles, et inimene niiwõrt hõrendatud õhus ei saa elada. Süüdi ei ole selles mitte ainult hapnikupuudus, waid kõigepealt asjaolu, et madala õhuõhu puhul gaas inimese werest hakab lahkuma ja see wöib põhjustada surma. Stratosfäärlennukisse peab sellepärast ehitatama õhukindlalt suletaw ja kõetaw ruum, millises wöib saawutada normaalset õhuõhku ja parajat temperatuuri. Seda nõuet suudab tänapäewa tehnika rahuldada ja nii ei tohiks enam kaugel olla aeg, kus kiirusega 200 m/s ja 50-kraadilise pakasega kihutatakse kõrgel ruumis, kus õhuõhk on waid weel 100 mm, normaalse meie elusfääri seitsmesajakuuekümne kõrwal.

Siiski siin tulewad weel arwesse mõned tundmatud tegurid. Nende hulka kuuluwad teatud kiired, mis ilmaruumist päikeselt tulewad ja millede mõjust inimese kehale seni weel wäga wähe teatakse. Inglise Himalaja-ekspeditsioon pani, kauemini kõrgusreegionis wiibides, nende kiirte tulemusena tähele, põsetishaawu nahal — päikesepiste eeltunnuseid. Ka elektrilaadi kiired näiwad mängiwat suurt osa.

Kui kõrgele ulatub stratosfäär, weel ei teata. Ülemiseks piiriks peetakse siiski 70-tuhat meetrit, mille taga oleks siis reegion, kus leidub ikkagi weel õhku, nagu seda tõendawad tähtede-langemised ja wirmalised — wiimaseid esineb koguni 1.000.000 m kõrgusel. Teoreetiliselt ulatub atmosfäär weelgi kõrgemale üles ja alles siis algab waba maailmaruum. On kaalutud ka selleste tungimise wöimalust raketi abil. Kui see oleks juhus, kaoks raket täielikult inimese waatluse piirkonnast.

„Maha kommuuna!“

Wenemaal tehakse ägedat kommunismiwastast kihutustööd.

Poola ajalehed on saanud Nõukogude Wene piiriäärsetest maakohtadest ustawaid teateid, et praegusel ajal kõigis Nõukogude Wene piirimaakondades, kuid samuti ka sisemaal on enamlusewastane agitatsioon lõkkele löönud terawamalt kui kunagi enne. Huwitaw on äramärkida, et enamluswastast kihutustööd tehakse wõrdlemisi warjamatult, kasutades ära ka kõiki wöimalikke abinõusid; isegi lennukeid olewat kihutustöö tegijate kasutusse. Nõukogude Wene maakohtades mitmel pool ja eriti piiri ääres olewat nähtud saladuslikke lennukeid, kust alla on pillutud hulgaliselt enamluswastaseid lendlehti. Waatamata G. P. U. walwelolekule lewitatakse neid lendlehti eriti maakohtades, kus mässuliikumisele wähegi pinda on loota.

Üks iseloomulik lendleht, mis leiti Rownos, on sattunud ka Warssawi ajalehtede kätte, kus see muidugi ka awaldati. Lendlehes öeldakse:

„Maha kommuuna! Maha enamline Nõukogude Wenemaa. Meil on tarwis teist Nõukogude Wenemaad! Wabadus, iseseiswus, perekond ja omandus olgu kõigile. Küllalt üleilmlisest rewolutsioonist! Waja on leiba ja riiet!

Wiieaasta plaanide ja kolhoosidega ei parane olukord. Tuleb lõpetada esmajärgu tarbeainete wäljawedu wälisriikidesse. Tuleb lõpetada wälismaal Nõukogude Wene agentidele palgamaksmine, kes saawad „üleilmlise rewolutsiooni ettewalmistamise“ eest kuus 100 dollarit ja enamgi.

Kus on talupoegadele töötatud maa?

Kus on tööliste tasu?

Kodanikud! Maha poolhullumud awantüristide wõim, kes on kogu maa wiimud wiimase wiletsuse ja näljani.“

Ilmateateid ei anta postiagentuuridesse.

Ilmateateid anti seni tasuta iga päew üle telefoniteel postkontoritest ka kõikidesse postiagentuuridesse ülespanemiseks publikule nähtawal kohal. See nõudis kulu üle 850.000 kr. aastas, kusjuures aga ilmateateid kohtadel wäga wähe kasutati. Selle tagajärjel lõpetati 1. aprillist ilmateadete üleandmine postiagentuuridesse. Samal ajal täiendati tariifinõukogu poolt telegraafi tariifi, et ilmateateid wöib üle anda ka telefoni abonentidele ja kõnepunktidele tasu eest 5 prooni kuus, mis on pool summast, mis kulub selle teate üleandmiseks töötasu näol. Kõwa tuule ja tormihoiatusteadete üleandmine tuletornidele, kalameeste ühinguteile, piiriwalwele, merepunktidele püüab endisel alusel. Juhitakse tähelepanu sellele, et ilmateated antakse üle iga päew raadio ringhäälingu kaudu.

Eesti Arhitektid Berliini näitusel.

Eesti Arhitektide Ühing saatis kogu ehitusjooniseid ja päewapilte Berliinis 9. maist kuni 8. aug. j. a. korraldatawale üleilmlisele ehitusnäitusele, kus on nimetatud ühingu jaoks reserweeritud 50 m seinapinda wäljapanekute jaoks 25 maa eksponaatide kõrwal.

Ärge unustage täna omandamast ÜENÜ loteriipiletit — sest sellega võib võita **6 korda.**

Liiw liiwakellas jookseb walesti.

Fred Hildenbrandti romaan.

58

Framm mõtles järele.

Siis ta läks wankri juure ja warustas end mõningate kõsigranaatidega, mis ta sidus ühte kimpu.

Selle ta pani sõnajala jalale, süütas ühe granaadi hüppas eemale.

Müristedes paiskus maapinnast kõrge tuleleek, puutükid lendasid läbi õhu, ja kui Framm silmadega otsis murelikult perekonda, oli see kadunud; ainult koopa hämaruses ta märkas nende kahwatuid nägusid.

Edna kogus hoolega kokku kõik, mis ta wöis kokku korjata, ja pani nad ühte hunnikusse. Framm tassis raskemaid tükke.

Ja wähe aja pärast pragises tuli, ja Edna ning Framm mõlemad seisid hardalt selle ees.

Framm wiipas perekonnale; need tulid teineteise järele lähemale ja wahtisid leekidesse. Framm ruttas surnud looma juure, lõikas sellest saega ühe suurema tüki, pistis tast puuwarda läbi ja pani liha küpsema.

„Ka soola peab panema,“ hüüdis Liebchen wankrisi ehmunult.

„Samuti neil peab kastme jaoks olema kaus, härra Framm!“

Edna tegi naerdes tõrjuwa liigutuse.

Wähe aja pärast, kui Edna, silmitsedes seda inimesloomade parwe, wöitles pisaratega, ulatas Framm kõige suuremale mehele tüki liha, kes näis olewat teiste juht.

Mees wöttis ta ettewaatlikult wastu ja hammustas.

Siis ta piilus oma perekonna poole, istus mugawalt tule kõrwale maha ja hakkas liha rutuga alla kugistama.

Framm naeris ja ulatas ka teistele tükke.

„Härra Framm!“ kisendas Liebchen.

Ta pöörduS ümber.

Liebchen wiitas kaljule.

„Sealt tulewad weel mõned teised!“

Framm silmas nüüd umbes kolmekümne mehe suurust partwe, kes nägid wälja täpsalt nagu koopainimesed, kelledele ta praegu oli toonud tuld; nad hakkasid kaljult alla ronima, ja ta nägi, et nad olid wähemad, kuid laiemad ja tugewamad kui ta siinsed uued sõbrad.

Imestunult tulid inimesed lähemale ja põrnitsesid tulle, nad kõnelesid teineteisega umbhäälikute walingu abil, — ainult harwa kuuldusid nende wahelt mõned täishäälikud.

Üks naistest tõusis püsti ja kisendas midagi, ning teised tulid kõheldes lähemale.

Nad pidasid endid ülal täpsalt sama aralt ja täpsalt sama alandlikult, nagu seda warem olid teinud koopaelanikud.

Framm naeratas neile wastu.

Perekond terwitas oma paljusid külalisi, ja tekkis looma omadele sarnlewate häälte ja kahinate sisisew, kraaksuw, haukuw segu.

Framm pani tähele, et mõned uustulnukad kandsid käes kasukaid, wiimaseil oli pehmetest linnusulist wooder.

Kuid samal ajal ta märkas, et nad mõne silmapilgu pärast enam ei wahtinud tulle, seda warjamatult aga nad hoidsid oma silmad Ednal.

Ta ei muutunud aga sellepärast rahutuks, ta pidi liigutatult mõtlema sellest, et jälle kord wöis rõhutada, kui wähe maailm on muutunud aastatuhandete jooksul; mida muud sündis siin, kui mõnes kohwikus kodumaal, kui ta Ednaga astus sisse ja mehed kõikide laudade ääres otsa wahtisid ilusale tütarlapsele; ainult ei kannud need seal nahku, waid frakki ja smokingit, ent pilgud olid jäänud täpsalt samadeks, nagu nad seda olid maailma alul; lõbusalt jälgis Framm neid jääaja meeste pilke.

Nüüd huwi näis kõik jälle kaotanud tulele.

Nad tulid ettewaatlikult kätel roomates lähemale ja tahtsid seda punast katsuda, kuid tõmbasid sõrmed kohe jälle tagasi; jubedustundega nägi Framm, et mõningail neist hakkasid karwad käeseljal sirisema ja süsinema, ent see nähtawasti ei walmistanud neile mingit walu, nad tõmbasid neist irwitades üle.

Kõwad ja raudsed mehed, mõtles Framm, inimesed, kellel oli wöidelda kogu looduse wastu ja kes alles olid selle roimarliku wõitluse alul, kangelased need olid, hiiglased, kes pidid kannatama külma, tormi, nälga, hirmu kiskjate ees, ja kõige selle wastu nad wõitlesid oma tagasihoidlikkude ja lihtsate wahenditega, wõitlesid wõitlust, et jääda wõitjaks maa, looma, taime ja taewa üle. Nemad seisid alul, ja walmistasid teed, millisel pärast aastatuhandeid tormasid kiirrongid ja põrisesid lennukid.

Framm tundis nende ees salapärast aukartust.

Ta wajus sellesse silmapilku ja unustas kõik.

Tahan teda täpsalt näha, mõtles ta wapustatult, sest see on kõige suurem, mis seni olen näinud.

„Framm..!!“

Terawasti lõikas see kisa tema unistusse.

Ta wõpatas, waatas üles.

Ja muutus silmapilkselt surnukahwatuks.

Puhkes suur müra ja kära, ja ta nägi, et kõige suurem meestest oli haaranud Edna puusade ümbert kinni ja ruttas temaga minema.

Ühainsa tiigrihüppega ta oli tema järel, kuid nüüd astusid teised mehed talle teele ette, ja enne kui ta sai ennast kaitsta, piirasid nad tema ümber ja tungisid talle kallale, ta wahtis alles hirmsate nägude rägastikku, kui ta sai hoobi kuklasse ja wajus maha.

Üks meestest wöttis kirwe, kuid põrkus kohe tagasi, sest kogu rühm jooksis nüüd hirmsa möirgamisega laiali: nad olid näinud hirmsat kogu, kes hoidis peos hirmsat päikest ja astus nende poole.

Wingudes peitsid nad oma pimestunud näod wastu maad.

Liebchen kummardus teadwusetu Frammi kohale, käes wankri kiirteheitja ja tõmmates ettewaatlikult enda järel kaablit.

Ta oli pidanud kogu seda sündmust nägema pealt, ta oli hirmunult karjatanud, ent ei olnud kaotanud julgust, waid ruttu lahti kruwinud pahema kiirteheitja, nagu ta oli näinud seda tegewat Frammi, ega olnud märganud, et ta juhulikult oli wajutanud süütenupule ja lamp ta käes hakkas põlema.

Ta wöttis Frammi õlgade ümbert kinni, kuid tal oli wöimatu teda üles tõsta; ta waatas ruttu ringi, kasutas meeste hirmu, pani kiirteheitja nii maha, et walgus langes parwele, wöttis siis Frammi ümbert kinni ja tassis ta wankri juure.

Ta lõõtsutas, ja ta wana süda oli lõhkemas pingutusest; sellegipärast tal õnnestus Frammi sisse lükata.

Siis läks ta kindlal sammmul tagasi ja wöttis lambi maast.

Liebchen waatas ümber.

„Edna!“ hüüdis ta ja kuulas.

Ülewalt ei mingit wastust.

Ta silmas ülal kalju lumewäljal meest, kes kandis mingit koormat, ja ta teadis, mis ta pidi tegema. Seda oli wähe, ent see pidi olema nii.

Nüüd ta kohkus.

Sest mehed ajasid endid, kui päike neile midagi ei teinud, uuesti üles, ja Liebchen wajutas ühel närwlikkuse silmapilgul kogemata nupule — walgus kustus.

Kähku ruttas ta wankrisse, astus sisse, löi ukse enda järel kinni, keeras akna üles.

Framm lebas liikumatult ta jalgade ees, ta tõmbas ta waewu istmele, ruttas tagumisse wankrisse, tõi sidumispaela, pesi haawa ja sidus ta kinni.

Siis ohkas ta sügawasti.

Ent ta ei wiitnud aega, ta istus lülituslaua juure ja süwenes pidemete uurimisse. Ta oli sageli waadanud pealt, kuidas Framm tegi esimesi wõtteid, kuid enne kui ta otsustas proowida, langetas ta pea ja palwetas.

Siis ta surus ühele nööbile, lükkas kumera nukelpideme alla, üks walge lambike süttis põlema, — see oli märk, ta tegi kergendatult weel mõned ettewaatlikud ja hästikaalutletud haared, ja wanker hakkas täituma wiolett walgusega.

Nad sõitsid.

Rohkem ta ei teadnud, ega teinudki.

Wäsinult tassis ta Frammi magamiswagunisse ja sängitas ta sinna.

Alles siis, kui ta istus tema juure, tuli ta teadwusele, mis oli sündinud, ja tundis ta silmi tõuswat pisaraid.

Kuid wapralt ta neelatas nad alla.

Ta teadis, et nüüd pidi ainult tema toimetama kõik, nüüd polnud Frammil enam kedagi muud, kui ainult tema, ta majapidajanna. Ta wõpatus, kui Framm liigutas.

Kui ta lõi silmad lahti ja waatas segasena Liebchenile näkku, wöttis see ta lihtsalt oma käte wahele. Ta waatas talle hajameelselt otsa ja sulges uuesti silmad, Liebchen tundis, et ta käed ja nägu olid lõõskawalt kuumad.

Palawik, ütles ta murelikult.

Ja nüüd õieti weel tärkas kogu ta energia, kuna teda oli ähwardamas nii palju ohtusid.

Kõigepealt ta pani wankri pikkamisi sõitma.

Olid nad kus tahes, see ei eksitanud teda.

Framm oli haige.

Ja näis, et koguni wäga haige.

(Järgneb.)

Peekonikaswatus konjuktuuri ristlainetel.

Liialdatud pessimism pole õigustatud.

Ühes eelmises kirjutises nägime, missugused on seapidamisesse paigutatud kapitalid ja kuidas on kujunenud seapidamise kogusaagid Eestis 1928./29. ja 1929./30. a. nende andmete järele, mis saadud täpsa kontrolli ja raamatupidamise läbiwiimisel waatlustaludes. Nüüd peatume tootmiskulude ja puhtsaagi juures.

1928./29. a. oli tootmiskulu keskmiselt ühe sigadepidamise kohta 2.288 kr., millest kapitalide protsendi nõudlust 6 protf. ehk 156,05 kr., nii et käitiskulud ühe sigadepidamise kohta olid 2.132 kr. Suuremaks kuluks osutus söödakulu, mis oli 78 protf. tootmiskulust ehk 1.676 kr. talu kohta.

Töökulud olid 303 kr., sellest juhatamislisataju 36,13 kr.

Waatamata kõrgetele söödahindadele ja tööludele ületas 1928./29. a. kogusaak käitiskulutuse 73,07 kr. wõrra, mis jäi sigadepidamisesse investeeritud kapitalide protsentideks.

100 kg juurekaswu ehk aasta jooksul juurekaswatatud ühe 100 kg raskuse sea kohta tuli tootmiskulu 92,2 kr., käitiskulu 85,60 kr., kogusaaki 87,06 kr., nii et puhtsaaki tuli ühe sea kohta 1,46 kr., mis tasus investeeritud aktiivkapitali 2,81 protsendiga.

1929./30. a. pidi, nagu juba tähendatud, pilt tunduwalt muutuma. Tootmiskulusid ühe talu kohta tuli sel aastal 1.847,20 kr., sellest kapitalide protsendinõudlust 6 protf. ehk 176,85 kr., nii et käitiskulud ühe sigadepidamise kohta oli 1680 kr. Suuremaks kuluks osutus siingi söödakulu, mis tegi 65 protf. tootmiskuludest ehk 72 protf. käitiskuludest, seega ühe talu kohta 1208 krooni. Töökulud olid 294 kr., sellest juhatamislisataju 37,80 kr.

Kogusaagi ja käitiskulutuse wahe tõusis 1929./30. a. 460,45 kroonini ehk eelmise aastaga wõrreldes üle 6 korra.

100 kg juurekaswu ehk aasta jooksul juurekaswatatud ühe 100 kg raskuse sea kohta tuli tootmiskulu 90,87 kr., käitiskulu 82,18 kr., kogusaaki 104,61 kr., nii et puhtsaaki ühe sea kohta tuli 22,43 kr., mis tasus investeeritud kapitali 15,6 protsendiga

Eriti tuleb peatuda peekonisigade tootmiskulude juures, sellepärast et riik siin omalt poolt kulude katmiseks summasid wälja annab. 1928./29. a. tuli tootmiskulusid ühe talu kohta keskmiselt 2,684,03 kr., 1929./30. a. — 2.039 kr. Investeeritud kapitalinõudlus 168,51 kr. (1929./30. a. 181,01 kr.), käitiskulutus 2.515,52 kr. (1857,96 kr.), puhtsaak 97,13 kr. (512,74). 100 kg eluskaalu juurekaswu kohta tuli tootmiskulusid 82,82 kr. (84,26 kr.), sellest söödakulu 60,76 kr. (56,20 kr.) ehk 73 (67) protsenti. 1 kg eluskaalu juurekaswuks tarwitati 4,1 sü. 4,7 wastu 1929./30. a. Töökulu oli 100 kg kohta 11,33 (13,50) kr., kapitalide protsendinõudlus 5,57 (7,25) kr. Puhtsaaki ühe juurekaswatatud sea kohta tuli 1,89 (20,19) kr., mis tasus investeeritud kapitali 3,46 protsendiga. 1929./30. a. oli tasuwus terwelt 17 protsenti!

Sellest näeme, et peekonisigade kaswatus on olnud tasuwam kui üksi teine sigadekaswatuse wiis.

Mis puutub

sööda kossleisu,

siis olgu siin toodud waatlusandmed ainult peekonisigade kaswatuse kohta 100 kg eluskaalu juurekaswu alusel söödaühustes:

	1928/29. a.	%%	1929/30. a.	%%
piimasaadusi	144	35	155	38
jõusööte	186	45	188	40
kartulid ja juurwilja	51	12	91	19
haljassööte	34	8	40	8

Eriti huwitaw on teada, missugusel alusel arwestada tootmiskulusid, eriti, kuidas leida söödakulu, mis teatawasti moodustab lõwiosa sigadekaswatuse tootmiskuludest. Läinud aasta sügisel, kus „Postimehe“ weergudel katset tehti tol ajal käepärast olewa materjali põhjal walgust heita peekoniprodutseerimise tingimustele, pandi Tallinna lehtede ja ka osalt põllumeeste-peekonitootjate poolt kalkulatsioonidele süüks seda, et söödahinnad on arwestatud rahas turuhindade alusel. Oiggem olewat järele waadata, kui palju läheb põllumehele endale maksma sööt, mis ta sigadele annab. Teiste sõnadega: tuleb leida söötade omakulu ja sellest lähtudes arwestada peekoni tootmiskulu, kuiwõrd see oleneb söötadest.

Juba tol korral näitasime, kuiwõrd ekslik on sarnane arwamine. Aga ta on ühtlasi ka kardetaw, sest siis tarwitatakse talupidamise mitmesuguste harude hindamiseks mitmesugust mõõdupuud, mille tagajärjeks on täielik wõimatus saada õiget pilti talukäituse üksikute alade tasuwusest wõi mittetasuwusest. Mõõdupuu peab olema üks ja selleks wõib olla ainult turuhind. Siis erinewad üksikud arwed omas loomulikus kujus ja hoidub ära see suuri arusaamatusi tekitaw, kuid tegelikus elus sagedasti korduw nähtus — et ühe talupidamise ühe haru kahjud kirjutatakse teise haru arwele.

Kõne all olewas ülewaates on asjad oma õigesse kohta asetatud. „Söödad on waatlustaludes kohapealse turuhinna (meie harwendus, „Post.“) arwestatud,“ loeme sealt ja see on metodoloogiliselt ainus lubataw talituswiis.

Õige lähtekoht wiib ka õigetele tulemustele. Need on antud ülewaate 5. osas üldises kokkuwõttes. Soowitame seda tähelepanelikult lugeda mitte ainult kõikidel sigadekaswatajatel talupidajatel, waid ka ... mõnegi ajalehe toimetajal, kes seni oma maadluses sigadega on pidanud armutult alla jääma. Erilist tähelepanu peaksid meie arwates wäärima järgmised read:

„Sigadepidamise tootmiskulud on enamikus aineline kulutus ja osa sellest ainelisest kulutusest moodustawad niisuguste ainete wäärtuse, mida ainult sigadepidamise kaudu wõimalik turustada.“

Igapäewasesse keelde ümberpannes tähendab see, et paljudel ainetel, peamiselt söötadel, mida sigadekaswatuseks kasutatakse, ei olegi turu hinda, neid ei saagi otsekohe müüa. Seda muidugi tingimisel, et sigadepidamine teostub talukäitise enda ainelise kandejõu ulatuses. Juht wõib olla iikagi ainult ratsionaalsest peekonikaswatusest, seal, kus wastawad eeldused olemas. Sarnastes tingimustes „sigadega ümbertöötudes on näiteks piimasaadused, kartulid, juurwili, ja haljassööd, mida enamikus sigadeta wõimatu üldse turustada (meie harwendus „Post.“), wääristatud 1929./30. a. keskmiselt: piimasaadused 10 senti, jõusööd 13,5 senti, kartulid ja juurwili 14 s. ja haljassööt 10 senti söödaüksus.“ See kulu, mis tööküluna sigadepidamise arwel lasub, oleks wastawal juhusel ikkagi talumajapidamise kanda jäänud ja ülejäänud talukäitise toodangut koormanud. Sigadepidamise kaudu suureneb talukäitise toodang, kuid üldine töökulu jäi endiseks. Sigadepidamise tõttu on meil üks talukäitise toodangu üksus wähema kuluga koormatud ja wõime sel juhusel ettewõtja — sigadepidaja — seisukohalt waadata, sigadepidamise töökulu peale kui puhttulu peale. Sama on maksew ka kapitalide protsendinõudluse ja hoonete-, inwentari- ja riistade kulu kohta, kuid neid sigadepidamiseks eriti ei tule juure muretseda.

Mis puutub praegusesse seisukorda, siis pole selle kohta arusaadawatel põhjustel weel käepärast nii üksikasjalikku materjali: küll aga on selge, et peekonikaswatuse olud on wahepeal mitmeti tunduwalt muutunud.

Söödakulu on 1930./31. aastal, 1928./29. a. wõrreldes langenud 47,5 protsenti. Eesti peekonihind Londoni turul oli käesolewa aasta weebruaris ümmarguselt 50 protsenti wähem 1929. a. keskmisest hinnast. Kui arwesse wõtta ka tööküludes wäikest langust, siis peaksid mõlemad langused olema tasakaalus. Arwame töö- ja muud kulud siiski wõrdseteks 1929./30. a. omadele ja wõtame peekonisigade kaswatust taludes, kus aastane juurekaswu on üle 2000 kg aastas. Sarnasel juhusel tuleb käitiskulu 1000 kg juurekaswu kohta 54,48 kr. Teiste sõnadega: kui peekonisigade kaswataja saab 100 kg eluskaalu juurekaswu kohta kogusaaki 54,48 kr., siis on omakulud kaetud. Saab ta rohkem, on tegemist juba puhtsaagiga.

Igaüks wõib tegelikkude hindade põhjal kalkulatsiooni lõpuni wiia ja sellest järeldusi teha. Igatahes pakub olukord praeguselgi silmapilgul teatawaid wõimalusi ega õigusta kaugeltki liialdatud pessimismi, millele meil kiputakse kergesti anduma peekoni alal.

Kaupmees Gustaw Johanson surnud.

Kes meie kitsas äriilmas ei tunnud Wägewa Johansoni! Tuntud oli ta paljude põllumeeste juures: oli ju tal üks suuremateist wilja- ja linaostu äridest. Ta äri oli soliid, sellepärast oli tal ka usaldus põllumeeste juures. Oma äri kõrwal oli ta ka põhjalik põllumees. Suure hoole ja armastusega on ta oma talu eeskujulikuks taluks muutnud. Umbes 35 aastat tagasi asus ta oma heinamaid parandama. Kehwast metsa ja soomaast tegi ta kultuur-heinamaid, mis oma saagiandmise läbi imestust äratawad.

Kesk tööd ja kawatsusi tabas teda suurel reedel rabandus ja keskmisel pühal suri ta ilma et meelemärkusele oleks tulnud.

Sündinud Kose kihelkonnas 15. oktoobril 1859. a., tuli ta 18-aastase noormehena Wägewale kaupmehe Hahn'i juurde ärisse. Mõne aasta pärast ostis ta omale talu ja awas iseseiswa kaupluse. Terwe tema elu oli täis tööd. Puhkust ta ei tunnud. Nüüd on ta puhkust saanud. Reedel wiiakse ta Koeru surnuaeda oma poegade juurde. Puhka rahus, wäsimata töömees!

Tundmata naisterahwa laip Antslas.

Esimesel pühal kell 5 leiti Antsla jaama piirkonnas 541 meetril raudtee äärest remontliinide wirna juurest umbes 45 a. naisterahwa laip. Isikut selgitawaid dokumente laiba juurest ei leitud. Samuti puudusid ka wägiwalla tunnused. Laibal on mustjashallid juuksed, kannab tumerohelist palitut ja willast salli. Laip toimetati lahkamiskambri surma põhjuste selgitamiseks. Seni ei ole surnu isiku kohta selgust saadud.

Maapanga nõukogu tuleb kokku.

16. ktp. tuleb kokku maapanga nõukogu, et kinnitada möödunud aasta tegewuse aruannet. Ühtlasi tulewad kinnitamisele ka märtsikuul peetud talude oksjonid. Teatawasti kuulutati maapanga poolt wälja 14 talu oksjon, kuid ära müüdi ainult 3, kuna 11 talu oma wõlad korraldasid.

Läti politikategelane tuleb külla.

Tulewal nädalal sõidab Tallinna Läti rahwusliku tsentrumi juht ja tuntud politikamees, endine minister Arwed Bergs. Tallinnas wiibimise ajal peab tema 14. aprillil Centrumi Klubis loengu Läti riigi poliitilisest olukorrast.

Kuhu jäid raamatud?

Eelmine haridus-sotsiaalminister informeeris sügisel ajakirjandust, et ministeerium on hankinud koolide õpilasraamatukogude jaoks rohkel määral kirjandust, mis koolidele wälja saadetud. Koolid imestasid, kuna nad sellest ei teadnud wähematki. Ja isegi nüüd, märtsi lõpul, pole koolidel selle kohta mingeid andmeid.

Lennuliin — Berliin-München-Room.

Enne pühi awati üle Alpide lennuühendus Berliini, Müncheni ja Rooma wahel. Pildil on lennukite kohtamine Alpide kohal. Roomast tulnud lennukitele tulid wastu Baieri lendurid ja juhtisid neid Müncheni.

„Postimehe“ lugejad

on alati kõige uuematest sündmustest informeeritud.

Riigimeeste suurkohtamine Londonis.

Teoksil erawiisiline nõupidamine Henderson'i, Briandi, Brüningi, Curtiuse, Grandi, wast ka Mussolini osawõttel.

Henderson Briandi ja Curtiust lepitamas.

Londonist, 7. aprillil. (Trj.) „Timesi“ teatel on Saksa riigikantsler Brüning ja wälisminister dr. Curtius erawiisiliselt Londoni külla kutsutud. Mõlemad olewat kutse põhimõttelikult wastu wõtnud. Külaskäik jõunib maikuul. Inglise walitsus olewat mõlema Saksa riigimehe külaskäigu ajaks kutsunud Londoni ka Prantsuse wälisminister Briandi.

„Timesi“ teade sunnitas Berliinis suurt sensatsiooni. Arwati, et kutse seisab ühenduses Saksa-Austria tolliunooni sõlmimise kawatusega. Külmaks weeks neile arwamistele olid teatawalt poolt antud selgitused, et kutsed Londoni külaskäigule on saabunud ammu enne tolliunooni päewakorrale tulekut. Ühtlasi teatatakse ametlikult, et mõlemad Saksa riigimehed wõtawad kutse wastu heameelega, kui kutse sünnib ametlikult.

Kooskõlastamistel, mis aset leiaksid Brüningi ja Curtiuse Londoni külaskõigu ajal, tahetakse wahetada erawiisiliselt ja sõbralikult mõtteid kõigi küsimuste kohta, mis mõlemat maad huwitawad. Nagu hilisemateit teadeteist selgub, tulewat Prantsuse wälisminister Briand, mõlemad kõnesolewad Saksa riigimehed ja samuti Itaalia wälisminister Londoni maikuu esimesel nädalal. Olewat isegi wõimalik, et Mussolini isiklikult sel ajal Londoni sõidab.

Mõned prantsuse lehed laidawad maha Briandi kutsumise Londonisse ühel ajal Brüningiga ja Curtiusega. Kaheldakse wäga, kas Briand selle kutse peale Londoni sõidab. Arwatakse, et Henderson taotab eelolewal wälisministrite külaskõigul sõbrada leppitud Curtiuse ja Briandi wahel ning sellega tajandada teed enesele rahwuswahelise wäewähenduse konferentsi juhataja kohale.

Prantsuse wälisministeeriumist ei anta mingisuguseid läbemaid teateid Inglise walitsuse poolt Briandile saadetud kutse kohta. Selgitatakse aga, et see sõit ei olewat sugugi weel otsustatud.

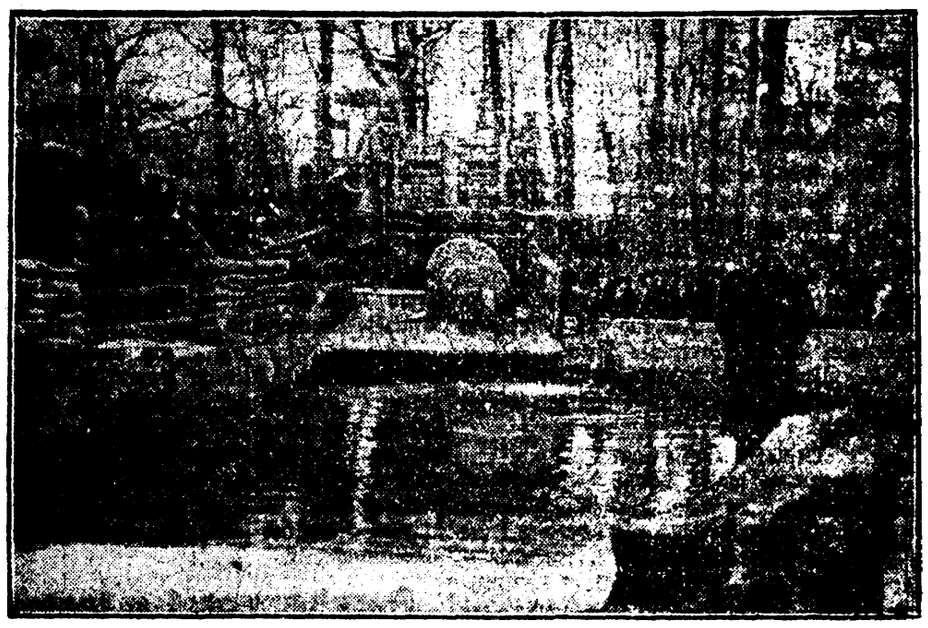

Kiirijõew loomaaias.

Suurlinnade loomaaedades püütakse selle poole, et wõõramaistele loomadele anda nende iseäraldustele wõimalikult kohaseid elamistingimusi. Berliini Zoo on ehitanud sellekohase „korteri“ ka oma suurele mereelewandile. Hiljuti kolis merehigiane, kes kannab kõlawat nime „Roland“. Pilt kujutab seda pidulikku silmapilku. Soolaleiwa toojaid on kogunenud hea hulk.

Kurat kuu kallal!

Kuuwarjutuse-muljed araablaste juures.

Jeruusalemmast, 7. apr. Piihadeelne kuuwarjutus siinnitas araablaste seas suurt ärewust. Ebauskliku pärismaalased püüdsid trummikõminaga ja tühjade plekknõude põristamisega eemale peletada kuradit, kes tahab kuud ära wiia. Inimesi ruttas murruna moscheedesse, et Allahilt abi paluda. Tõnupalwed tõusid hõiskamisega kui lõpuks Allah palujaid kuulda wõtis ja kuu oma hiilguse tagasi sai — kuuwarjutus oli läbi.

Mäss mässu järelmänguna.

Hispaanias uusi rahutusi.

Madriidist, 7. aprillil. Aragonas puhkesid tõsised rahutused, kui Jaca kindluse mässust osawõtnuid, kes sunniasumisele mõisteti, ära saadeti. Rahwahulgad tungisid poliitilise kallale. Politseid pillutati kiwidega. Wangipüüti politsei täeit wabastada. Kord suudeti jalule seada alles pärast seda, kui laem ainumisele saadetawatega sadamait lahkus.

Atentaat India kiirrongile.

Simlast, 7. aprillil. Delhi kiirrong jooksi kuritahtlikult roobastest wälja. Kuigi wedurijuht etsekõige hädaohu märgates rongi piidurdas, joosid wedur ja 6 sõiduwagunit roobastest wälja. Wedur kukkus ümber. Mõned reisijad said haawata.

Kuritegu seatakse ühendusse sellega, et India walitsus kolib lähemal ajal Simlasse, kuna seal on juuel jahedam kliima kui Delhis.

Arwatawasti pandi atentaat toime usus, et walitsus selles rongis sõidab.

Kohus.

Pimedusest tungiti konstaablile kallale.

Läinud sügisel, kui Woldi alewikus laata peeti, teatas Tartu lihunik Elmar Moora kohtepeal kordapidawale Sadjärwe walla konstaablile Leov. Lukkile, et laadaplatsil tunginud talle tundmata isikud kallale ja löönud noaga selga. Wähe aja pärast ilmus konstaabli juure Jaan Mandel ja teatas, et ka temale tungitud kallale ning löödud lõwa asjaga päh. Selle peale läks konst. Lukk koos Elistwere raiooni konst. Paul Kahroga sündmust selgitama. Riigi wirnaoeit umbes 100 m eemal Tallinna maanteel tungisid neile äkki kallale kaks tundmata meest, kes teiwastega löid konstaablei ja ise selle peale põgenesid. Kuid konstaablid tabasid warsti kallaletungijad, kes olid Jegor Dulin ja Wladimir Grigorjew, üks 37 ja teine 38 aastat wana.

Esialul mõlemad seletasid, et konstaablitele tunginud nad kallale eksituse tõttu. Nad pidanud pimeduses politseinikke lihunikudeks, kes neid enne taga ajanud. Konstaablid aga arwasid, et ega siin eksitusega wõinud tegemist olla, sest tuli olnud lähedal ja kallaletungijad pidanud neid wormiriiete järele ära tundma.

Rahukogu mõistis mõlemad kallaletungijad 2 kuuks aresti.

Kõre toon ja oskamatus wõiwad tuua halba.

Elwa jaoskonna rahukohtunik karistas 1928. a. sügisel tagaselja otsusega Peeter Pallot Kõrne metsast kuuse omawolilise raiumise pärast. Pallo andis kaja, kuid ka awaliku kohtuistungil jõi rahukohtunik warem tehtud otsuse juure. Selle peale andis Pallo rahukohtunikule palwe — lubada temal edasikaebust esitada. See palwe kui seaduses üldse eitenägematu, saadeti palujale tagasi. Ligi aasta hiljem andis P. Pallo edasikaebuse, mis aga tähtaja möödumise pärast tagasi saadeti. Selle peale andis ta kaebuse rahukogule, kuid see jäeti tagajärjeta.

Nüüd palus Pallo rahukohtunikku edasikaebuse tähtaega unendada. Palwe jäi tagajärjeta. Kui metsaraiumise pärast määratud karistus täitmisele pöörati, siis Pallo palus asja uuesti arutusele wõtta, sest esimene kord pole saanud ta kohtulutset. Kuise wastuwõimise kohta kirjutanud politsei ise allkirja. Samas palwes ta wiitas ta käredat tooni ja kirjutas, nagu tahaks kohus tema kohanikuõigusi meelelõi wäärtustada, ei toimeta erapooletult ja see wähendawat lugupidamist kohtu wastu.

Kui P. Pallo nende kohtule haawawate wõijenduste eest wastutusele wõeti, siis ähmdas ta, et pole tahtnud kedagi haawata. Rahukogu mõistis talle 100 kr. rahatrahwi ehk maksujõuetusel 1 kuu aresti.

Ebaõnnestunud tehing surnud wenna obligatsiooniga.

Riigikohus mõistis lõpuliku füüsik 63-aastase Gustaw Silma selles, et ta oli waraastanud oma surnud wenna Jaan Silma blanko obligatsiooni.

Jaan Silm suri 1929. a. juwel omas majas Tartus, Risti tän. 5. Järgmisel päewal läks wend Gustaw tema korteri ja wõttis surnu riiete taskuist kaiwõtme, awas kapi ja wõttis sealt wenna järeljäänud raha ning mõnesugused maja paberid.

Hiljem selgus, et ta oli wõinud kaasa ka 200 kr. blanko realkirjaga obligatsiooni, mille weno oli paari kuu eest Tartu Majaomanikkude Pangast wõlga ostnud. Selle obligatsiooni oli eitanud ta wolinikuna kaudu Tartu-Wõru rahukogule nõudepalwe juure surnu Jaan Silma pärandusombuti obligatsiooni wõlajuurma isikendumiseks.

Gustaw Silm seletas, et ta ostnud selle obligatsiooni wennalt mõni kuu enne wiimase surma. Selgus aga, et 2—3 nädalat enne surma oli olnud Jaan Silmal obligatsioon weel kapis. Peale selle oli F. Silm enne surma seletanud, et ta tasunud kõik oma wõlad.

Tartu-Wõru rahukogu määras Gust. Silm'ale temal arenemata arwesse wõttes kõige kergema karistuse — 2 kuud wangistust. Selle otsuse kinnitasid kohtuwõlad ja riigikohus.

Riigikohus.

Riigikohtu administratiiw-osakond 27. märtsi istungil otsustas järgmised tagajaretajad Gustaw Lokko, Gustaw Põkka, Leija Bulini, Joosep Saariwa, Jaan Mikori, Mary Pehlemi, Heinrich Nõckeni, Joome kodanikku krahw Friedrich Bergi, Jaan Lindaja, Tartu linnawalitsuse (waimuhaigete rawiuskulud), talunika Perewoloki omaniku Andrei Arramowi pärijate Pau ja Peeter Arramowite, Johan Linki, Hans Roši, Imbi Kaari leonuikku eestkoitja Johanna Kaani, Gusta Rammani, Adolf Lamre, Juhan Leisori, Martin Ringenfeldti j.t., Jaan Rõu ja Johannes Pedaja, Lääne maawalitsuse, Hans Luiga ja Willem Lumbergi kaebused. Kaebatud otsused ühistu Wiljandi linnawalitsuse (Ann Liimeani hooldusdeeli), Skarjatina wallawolikogu, Dawet Raudsepa ja Jaan Kure kaebeasjades. Karl Waismanni kaebeasi saadeti planeerimise peakomisjonile arutamiseks tagasi. Läkimaramisest kõrwaldati Dawid Turba ja Anna Krulli ning tema ülalpidajate kaebuste hooldaja Kristjan Mõga kaebused. Otsuse kuulutamised lükati edasi 31. märtsile Wiljandi maawalitsuse kaebeasjas ja 17. aprillile Wiljandi linnawalitsuse (Gisecharwe nr. 1 ...) kaebeasjas.

Mässulaine Madeiral.

Walitsusasutused okupeeritud, ametnikud wangis.

Lissabonist, 7. apr. Madeira saarel puhkesid rahutused. Mässajad tagandasid ametist ja wangistasid saare komissari ja tsiwiilkuberneri ning okupeerisid kõik walitsusasutused, tollimaja ja riigipanga osakonna. Lissabonist saadeti wälja 2 ristlejat sõjatwõgedega mässu mahasurumiseks. Saare pealinn on mässajate wõimuses.

Teatawasti oli umbes kuu aega tagasi Madeiral rahutusi, kuid need likwideeriti ruttu.

Leedu-Eesti kaubaleping.

Leedu rahaministeeriumi bülletääni kommentaar.

Leedu rahaministeeriumi poolt wäljaantawa bülletääni „Majandusinformatsiooni“ 7. numbris 5. aprillist s. a. leidub pikem kirjutis Eesti-Leedu ajutise kaubalepingu sõlmimise kohta. Kirjutises käsitletakse lähemalt mõlemi riigi wahelise kaubanduse arengut wiimaste aastate jooksul ja tähendatakse ära tähtsamad artiklid, mis moodustawad Eesti sissewee Leedusse ning ümberpöördult.

Kokkuwõttes leiab artikli autor, et Eesti on 1930. aastal suurendanud puuwillase lõnga, paberi ja mõnede masinate wäljawedu Leedusse, kuid samal ajal on Eestile kaduma läinud Leedus turg tsemendile, jalanõudele ja osalt ka puuwillasele riidele. Kuid, lisab ta juure, selle muutuwa kaubawahetuse alusel on wõimalik lepingu wahekorda luua, mis mõlemile poolele kasulik oleks.

Rüüstajad Managua rusuwäljadel.

Managuast, 7. aprillil maawärisemisest purustatud linna ähwardab nüüd kohutaw häda marutaudis koerte näol. Waremete wahel on hulgaliselt hulkuwaid ja näljas koeri. Neist on paljud hulluks läinud. Saadeti wälja patrullid hulkuwate koerte tapmiseks ja matmiseks.

Samuti on linnas rüüstajaid. On korraldus tehtud kõik tabatud rüüstajad maha lasta. Ameerika merewäelased, kes laastanud linna waremetel korda peawad, on juba maha lasknud 20 isikut, keda tabati rüüstamiselt. Managua linna lähidasest ärwest, mis asub kustunud wulkaani kraateris, leiti 40 pesunaist laibad. Nagu arwata, olid naised katastrofi ajal järwe ääres, kukkusid wette ja uppusid.

Wäljapressijate pommiatentaat.

New-Yorgist, 7. aprillil. Tuntud t... jategijad wiskasid ühte kõrtsipoodi mitu pommi. Plahwatuse järeldusel hakkas pood põlema, kus juures 2 tütarlast tules hukkusid. 6 inimest said haawata.

Poe omanik — itaallane — selgitas, et teda olewat mitu nädalat juba ähwardatud. Tal puudunud aga summa, mida ähwardustega wäljapressida taheti.

Eesti pujerite wõit.

Riiast, 7. aprillil. Jääpurjekate wõistlusel tuli Euroopa meistriks Eesti pujer „Erik“ Holsti juhtimisel. Teiseks tuli „Iworita“ — Eesti ja kolmandaks „Rich“ — Königsbergist.

Tartu teated.

Lõuna-Eesti põllumeeste päew.

Kutsed laiali saadetud.

Eesti Põllumeeste Selts Tartus on 19. apr. Tartusse kokku kutsunud Lõuna-Eesti põllumeestepäewa. Põllumeestepäew peetakse „Wanemuise“ teatrisaalis algusega kl. 10 ḥ. Kawa on koostatud ja organisatsioonidele ning asutustele laiali saadetud. Päewakorras on: awamine, juhatuse walimine; wälisminister J. Tõnissoni kõne: Meie põllumajanduse kitsikus, selle põhjused ja lahendusweljawaated. Põllumajandusliku krediidi küsimusest kõnelewad: Pikalaenu Panga dir. B. Rostfeld, E. Maapanga juhatuse liige dr. W. Johanson ja agr. E. Ehrlich. Põllutööliste küsimusest kõnelewad: haridus- ja sotsiaalminister J. Piiskar ja Tartu maawalitsuse liige H. Miller. Põllumajandussaatuste turustamisest kõnelewad — „Põllumajandusturu“ toimetaja J. Janusson ja E. Ühist. Liidu instruktor A. Mälberg. Kõnedele järgnewad läbirääkimised ja esitatud ettepanekute üle seisukoha wõtmised.

Põllumeestepäewa korraldaja — Põllum. Selts loodab, et päewast rohkel arwul osa wõetakse, sest põllumajanduses on praegu niiwõrd palju esimesejärgu tähtsusega küsimusi, mida lahendada saadakse peaasjalikult oma algatusega.

Sõudepaatide arw wäheneb.

Kuna mõne aasta eest Tartus suure hooga walmistati sõudepaate, siis kujunes wahepeal seisukord, kus suurem osa paate kasutamatult seisis. Läinud aastal juba asuti paatide arwu wähendamisele ja ka tänawu jatkatakse seda. Nii saadawad A. Reeder ja K. Koppa peale pühi kümmekond süsta, kala- ja sõudepaati Wõrru Tommula järwel kasutamiseks. Uusi lõbusõidupaate möödunud talwel ei walmistatud, sest need leiawad wähest tarwitamist.

Otsitakse hobuse omanikku.

Narwa tänawal asuwa „Pariisi“ sissesõiduhoowi omanik H. Ratasep on teatanud, et juba 10. märtsil on toonud keegi tundmata isik hobuse ühes ree ja riistadega sissesõiduhoowi hoiule. Hobusele ei ole seni ajani järele tulnud, mispärast sissesõiduhoowi omanik on palund politsei kaasabi hobuse peremehe leidmiseks.

Tüli sae pärast.

Kurb esimese püha lõpp.

Esimesel pühal külastas Annemõisa tän. nr. 18 elawat Nikolai Poltowi tema naise wend Joosep Kast, 46 a. wana. Mehed olid mõlemad pitsut napsi wõtnud ja heas tujus westlenud kuni õhtuni. Siis tahtnud Kast Poltowilt saage saada omale ajutiseks tarwitamiseks. Poltow pole lubanud, sest Kast olewat temal juba ühe sae lõhkunud. Nähes, et õemees saage ei luba, läks Kast seda oma loal wõtma. See omawoli pahandas Poltowi, ta hüppas Kastile juure ja haaras tal kõrist kinni, mille peale Kast Poltowile noaga rindu löi. Löök oli tugew ja nuga tungis sügawale. Poltow toimetati haiglasse, kus selgus, et nuga oli kopsu wigastanud ja haaw osutus raskeks.

Kast wõeti wahi alla ja paigutati wangla.

Protokollid autojuhtidele.

Politsei poolt on tehtud protokollid autojuhtidele Oskw. Wassiilile ja Jaan Feldmannile. Esimene sõidab Tallinna autol nr. A-1185 ja protokoll tehti talle tiire sõidu pärast. Teine sõidab autol nr. B-20 ja protokolli tegemise põhjuseks oli mittekorras taksameeter.

Korduw korgiwaraus.

Pühade laupäewal warastati Poe tän. nr. 4 seiswa „Baltonafta“ auto küljest bensiinipaagi nikkel-kork 2 kr. wäärtuses. See on juba kolmas kord, mil nimetatud paagi kork näpatud.

Emajõgi oma ülemjooksul jääwaba.

Juba mõnda aega enne pühi, kui weel kõwad ööküimad walitsesid, oli Emajõgi oma ülemjooksul jäätattest wabanenud. Pühade laupäewal ülewaltpoolt tulnud inimesed jutustasid, et jõgi on Wirtsjärwest kuni wähe allapoole Muuget täitsa jäätwaba. Sealt Peipsini oli aga kõwa jää ja lasti weel jääl hobustega sõitu.

Jõeolusid tundjad seletawad, et weewool ise sõõb jää ära. Sel wiisil jää kadumine algab Wirtsjärwe poolsest jõesuust ja läheb järk-järgult allapoole. Ka Tartu wahelise jää püsi ei peetud kauaks.

Kas „Wanemuine“ jääb direktorita?

Nagu kuuleme, olewat „Wanemuise“ seltsi juhatus juba enne kewadepühi teatri tegelaskonna koosseisu kindlaksmääramisel niisugusele seisukohale asunud, et dir. W. Mettust 1. juulist s. a. alates enam edasi ei palgata. Kuuldawasti olewat mittepalkamise otsus esialgu tingitud olnud kokkuhoiu püüdest, kuid hiljem on siiski kindlale seisukohale asutud, et direktor peab „Wanemuisel“ olema. Keda nueks direktoriks kawatsetakse kutsuda, selle kohta pole weel mingisugust selgust. Olewat kõneldud mõnest praegusest näitejuhist.

Ungari karrikaturist Tartus.

Pühade laupäewal jõudis Tartu tuntud Ungari karrikaturist Strobl. Tartus walmistab ta rea karrikatuure kohalikkudest silmapaistwamatest tegelastest. Ja juba lähemal ajal awaneb Tartu publikul wõimalus näha paljuid professoreid, kunstnikke, kirjanikke, ajakirjanikke ja ärimehi Euroopa parema karrikaturisti kõwerpeeglis.

Praegu on Strobl Rootsi suuremate lehtede kaastööline, kuid on warem töötanud ka Pariisis, Ungaris ja Skandinaawia riikides, kus rahwas niiwõrd karrikatuuridega harjunud, et ilma joonistajata üksi leht, — isegi wäiksemas linnakeses, lugejate poolehoidu ei suuda wõita. Seni on Strobli ees seisnud ka rida kroonitud päid, kes eriti kannatlikud modellid olewat.

Perekonnaseisu teated.

Pühadenädalal on Tartu linna perekonnaseisuametis registreeritud järgmised perekonnaseisu muudatused.

Sündinud: Adolf Järw, Elmar Silm, Meinhard Ratasepp, Ewi Lipsik, Kalju Möller, Wiiwe-Mall Rusjak, Kaarel Haupt, Lea Laas, Iwar Wedler, Maret Särg, Rosmarie Schmidt, Ellen Rander, Leili Woika.

Abiellumiseks soowi awaldanud: Elmar Rein ja Melaanie (Amaalie) Isupow, Feliks Kõiw ja Melaanie Riipus, Peeter Praks ja Anna-Marie Puusik (Lammas) sünd. Luik, eesti kodanik Roobert Kangur ja läti kodanik Klaara Kabul (Kabulis).

Abiellunud: Johannes Kööni ja Anna Korotšenko, August-Eduard Ramm ja Ida-Wilhelmiine Poroschna, Aleksander Reispas ja Adeele Pütsep (Semmel), Edgar-Johannes Pilw ja Helmi-Johanna Kondor, Rudolf-Gustaw Kall-s ja Rosaalie Lani, Karl Leinbaum ja Zalte Mikser, Aleksander Koppel ja Marta-Matilde Taurus.

Surnud: Aisik Furmanski 19 a. w., Lia Leesment 6 kuud w., Wiiu Palu 74 a. w., Kalju Saks 2 kuud w., Johannes Kull 62 a. w., Reet Laasik 79 a. w., Jewdokia Hafs 39 a. w., Anna Zink 72 a. w., Iriina Mutso 4 a. 6 kuud wana.

Teater ja muusika.

Salme Kanni naiskoori lauluharjutus on kolmap., täpselt kell 8 õ. Õpetajate S. ruum., Gildi tänaw 8.

Tartu Maarja Lauluseltsi lauluharjutus on neljapäewal kell 8 õhtul Karskusliidu ruumes, Jaani tän. 12.

Raadio ringhäälingu kawa:

Neljapäewal, 9. aprillil.

Tallinna. 15,30 päewauudiseid. 15,45 ajanäitaja õiendus. Kuni 16,30 grammofonimuus. 19 teateid ja grammofonimuus. 19,20 päewauudiseid. 19,30 Alma Ostra-Oinas: Indiwiduaalpsühholoogilisest kaswatusest. 20 ilmateade Tartust. 20,05 kontsert. Juh. A. Krull. 18. märtsi kontserdi lahendusi ja uusi mõistatusi.

Tartu. 14,45 grammofonimuus. 15,30 õlek. Tallinnast. 19 teateid ja grammofonimuus. 19,20 ülekanne Tallinnast. 20 ilmateade. 20,05 õlek. Tallinnast.

Berliin. 15 gramm. 17,30 kammerm. 20,10 ajaw. muus. 23 ilmat., tantsumuus.

Wiin. 12 gramm. 13 kontf. 16,20 gramm.

Budapest. 10,15 kontf. 13,05 kontf. 20 kontf. 21,15 joome õhtu. 23 kontf.

Kallundborg ja Kopenhaagen. 16 kontf. 20,50 ork. kontf. 21,50 moodf. tantsumuus. 24,15 tantsumuus.

Lahti ja Helsingi. 20 koorilaul. 22,30 ork. k.

Leningrad. 16 kontf.

London. 15 ork. kontf. 17 rahwuskonif. 19,15 tantsumuus. 20,40 kontf. 24,30 tantsumuus.

Moskwa. 7,30 kontf. 21 kontf.

Motala ja Stokholm. 20,45 Wagneri kontsert. 23,10 ajaw. muus.

Oslo. 18,30 kammermuus. 21,30 joome õhtu.

Pariis. 17,45 tantsumuus. 20,30 tantsumuus. 21,30 gramm. 22 koom. oop.

Praaga. 17,30 kammermuus. 21,15 kirju õhtu. 22,30 kontf.

Riia. 20,03 ork. 21,25 kontf. 22,10 kontf. 23,30 tantsumuus. 22,30 mandol. kontf.

Reedel, 10. aprillil.

Tallinna. 15,30 päewauudiseid. 15,45 ajanäitaja õiendus. Kuni 16,30 grammofonimuusikat. 19 teateid ja grammofonimuus. 19,20 päewauudiseid. 19,30 pooltundi instrumentaalsoliste. Esinewad Arnold Sepp — flöödt. Friedrich Nikolai—klawer, Hubert Anton — wiiul. 20 arstiteaduslik loeng (ülek. E. Terwishoiu Muus. Tartust). 20,30 ilmateade Tartust. 20,35 kontsert. Juh. md. A. Krull. Wahepeal esineb solistina Nina Romanowa — sopran.

Tartu. 14,45 grammofonim. 15,30 ülekanne Tallinnast. 19 teateid ja grammofonimuus. 19,20 ülek. Tallinnast. 20 arstiteaduslik loeng E. Terwishoiu Muuseumist. 20,30 ilmateade. 20,35 ülekanne Tallinnast.

Berliin. 15 gramm. 18,55 laule. 19,25 muus. 20,40 ajaw.

Wiin. 14,10 klawerietted. 23 kontf.

Budapest. 10,15 kontf. 13,05 kontf. 18,30 kontf. 20,45 ajaw. muus. 24 kontf.

Kallundborg ja Kopenhaagen. 16 kontsert. 18 18 lastetund. 21,10 taani muus. 23,15 sümf. kontf.

Leningrad. 15 grammof. 16,30 kontf. 20 kontf.

London. 18 rahwusk. 20,40 kontf. 23 ork. kontf. 24,30 tantsumuus.

Moskwa. 7,30 kontf. 13 kontf. 16 kontsert. 19,30 kontf.

Motala ja Stokholm. 20,45 kontf. 23,15 helit.

Oslo. 23,05 kontf.

Pariis. 21,30 gramm. 23,30 kontf.

Praaga. 17,30 kontsert. 20,40 kontf. 23,20 kammermuus.

Riia. 20,03 sümf. kontf. 21,20 kontf. 22,30 kontf.

Raadiokuulajad nurisewad.

Meile kirjutatakse: Meie raadio ringhäälingu suhtes on üld- kui ka eri ajakirjanduses kuuldunud järjekindlat murinat. Eestkätt on see sündinud halma kuuldawuse arwel. Kuid ka sisuliselt on kuulajad tihti pidanud wõtma sõna. Ei ole laua tagasi, kui kuulajate nõudmisel lõpetati eeskawa lõpul manifestus antenni maandumisest, millel pole talwel mõtet ja selle asemele toodi hümn. Käesolewal ajal äratab imestust, et ringhäälingus ekineb weel lektorina isik, kes wabariigi walitsuse otsusel kõrwaldatud ülikooli õppetööst, kui Eestile waenuline. Ringhääling aga pole wist selles weel teadlik. Niisama imelik on asjaolu, et meie laste osa, töötunde, peab omu X. Ei ole teada, kes peitub selle nime taga, kuid kuulamisel ei saa leppida selle härra keelega, mis on äärmiselt wõõrapärane. Siin peaks ringhääling selle eest hoolitsema, et lapsed kuuleks raadios ka õiget keelt. Ja see poleks mitte raske, kuna meil leidub rida pedagooge, kes wõiks edukamalt täita ka sisuliselt seda ülesannet.

Ringi ümber kodumaa.

Jõesuu muuli ehitused edenewad.

Jõesuus, Wirtsjärwes, walmis möödunud aastal esimene muul. Käesolewal talwel asus riik teise muuli ehitamisele. Kuna see asub kõredamas woolus, siis sünnib selle ehitamine ka kindlamalt kui eelmine. Siiani on jõutud sisse kranada aluspalgid ning need üksteise külge klammerdada. Selle juures leidsid hulk töölisi tööd, teenides tükitööga paiguti üle wiie krooni päewas. Hiljuti wabastati osa töölisi, et oodata järwe wabanemist jääst ja tööga siis uuesti alata.

Prof. A. Paldrocki kõne Kaareperes.

Kaarepere Rahwaraamatukogu seltsi korraldusel kõneleb prof. dr. med. A. Paldrock 12. aprillil kell 3 p. l. Kaarepere 6 kl. algk. ruumes teemale: „Noorsoo seksuaalkaswatusest“.

Unipiha puiestee maha.

Nõo Unipiha wahelisel teel kaswas kahelpool põline haskede puiestee, mis oli kauniks waheduseks ümbruskonna lagedale maastikule. Puiestee pikkus oli üle kahe kilomeetri, mille istutamisega omal ajal oli nähtud palju waewa. Hiljuti wõeti puud suure kiirusega maha ja weeti ära. Kelle loal ja korraldusel see sündis, pole teada.

Wanaeit poos enese saunas.

Kambja wallas Rumaski talu saunas poos enese enne pühi samas saunakambris elutsew Liisa Laar, 65 a. wana. Poonu mingisugust kirja maha ei olnud jätnud. Ta põdes raskekujulist sisemist haigust, mis arwatawasti ka enesetapmise põhjuseks oli.

Seltside elustamisest Arul.

Neil päewil peeti Aru algkooli ruumes K. Koch'i algatusel seltsidewahelist kõnekoosolekut, mille sihiks oli peamiselt kohaliku haridusseltsi tegewuse küsimus, mis tegelikult suikumas.

Kohalik õpetaja, prl. Sepp kriipsutas alla loidust eriti noortes.

Lõpptulemusena leiti, et suurt osa mängib ainult see, et organiseerimine nõrk ja abi ei peaks mitte wäljastpoolt otsima, waid walla omad jõud peatsid endid tõõsse rakendama. Tehti ülesandeks peakoosolekut kokku kutsuda.

Tee takistab liikumist.

Iga aasta kewadel ja sügisel on Saare-Wihatwu küla teed, mis Puhjaga ühendab, otse wõimatus olekus. Kuna Puhjas asub meierei, kuhu ka Saare ja Wihatwu külad oma piima wiimad, on siiski teede korrashoid kõrwaliseks asjaks jätud, kuigi piima wiimine sellel kõige kallimal ajal seisab. Alari kuuled nurinat tee korratuse üle ja waheit ei häbeneta walitsust siunamast jätta — nagu see peaks neile appi tulema. Ei. Eeskätt peaks ise tõisel tööle hakkama ning kätte antud teesale tarwilisel määral kruusa peale panema, sest kruusauk on lähedal ja selle toomine ei tee raskusi.

Kinode streik Wiljandis.

1. aprillil alustasid Wiljandi kinod streiki linnawalitsuse wastu ja sulgesid ukse. Segadus tekkis sellest, et linnawalitsus otsustas 1. apr. alates wõtta kinodelt 10% piletilt lõbustusmaksu, kuna nad wiimastel aastatel maksid kuude wiisi iga kuu kindlaksmääratud summa 100—150 krooni kino kohta. Uut maksustamise wiisi pidasid kinopidajad kõrgeks ja sulgesid ukse. Nagu kuuleme, olewat keegi siiski tahtnud kino 1. aprillil awada, kuid streikijad olewat kohustanud kogu streigi ajal Wiljandile saadetawad filmid filmikontoritele tagasuda ka filme saamata, ning sel põhjusel ei olla filmikontor filme annud. Teiselt poolt on kuulda, et linnawalitsus ei kawatsewat streigi organiseerijale kino „Tähe“ pidajale üldse Wiljandis enam kinopidamise luba anda. Saab näha, kumb pool wõidab.

Sauna lagi saunalistele kaela.

Laps sai peast kriimustada.

Pühade laupäewal tuli Walgas Perwe tän. J. Riiti Pura küla saunas naiste pesuruumis lagi kaela ajal, kui inimesed sees olid. Samas ruumis wannis wiibiw laps sai pähe kriimustusi, kuna teised pääsesid wigastusteta.

Taluteenijad kinni rahapalga küljes.

Teistel aastatel suurel neljap. ja reedel oli peremeestel hoolas teenijate palkamine — iseäranis Puhjas, kus on rahwarikkam koht. Wahest tuli teisest-kolmandast wallast siia teenijateks soowijaid, sest siin olid elujõulisemad peremehed ja seega makseti palgad kõrgemad. Kuid tänawu aasta on mõni üksik peremees teenijat kauplemas, kuid pooled ei saa kuidagi kokkuleppele, sest peremehed ei julge eelmiste aastate järele nii kõrget palka maksta. Näib, et teenijad ei taha kuidagi arwestada turu hinnadega.

Kõned, koosolekud ja pidud.

„Karskuse Sõber“ korraldab 3-dal kewadpühal E. Käsitööliste seltsi ruumes, Wene tn. 5 kewadpeo.

Tartu kinod.

„Glorias“

jookseb pühade eeskawana film wene aegsest Warssawist pealkirja all „Siberisse“. See film on lawastatud Gabriela Zapolska romaani järele „Warssawi kindlus“ ja annab huwitawa pildi omaaegsest rewolutsionääride tagakiusamisest ja Siberisse sunnitööle saatmisest. Kuigi tegewustik sünnib Poolas, mangab film silme ette nii paljugi omaaegset meilegi tuttawat ja elustab mälestusi wene-saarivalitsuse aegadelt. Näitlejad on kõigiti oma osades, ainult naisnäitlejate liig moodne riietus mõjub kuidagi ebaharmoneeriwalt.

Kuid üldiselt siiski film on meeleolukas ja wäärib waatamist. Filmi saadab orkester ja sisukohane sunnitööliste laul.

„Central“

oli oma pühade-eeskawasse wõtnud Metro-Goldwyn-Mayeri „Armunelmi“ 10 osas. Film on lawastatud Eugen Scribe'i teose „Adrienne Lecouvreur'i“ järele, mille eeskujuks oli tuntud näitlejanna-kuju 18. sajandist. Kogu sündmustik on ülekantud kaasaja olukorda, mis lawastusele annab kerge operetliku, kuid siiski wõrdlemiisi hästiõnnestunud ilme. Selleks aitab tunduwalt kaasa näitlejate Joanna Crawfordi ja Nils Astheri hea mäng.

Lisapalaks üllataw uudis: Tartlastele hästi tuntud lauljanna Maria Kurenko helifilmis. Lauljanna kannab ette kolm pala, mille tehnilised raskused ta temale omase wirtuositeediga ära wõidab.

Toimetusele saadetud kirjandus.

Agronoomia nr. 4 — 1931. a. Sisus muu seas: T. Pool. Kriis maailma terawilja kaswatuses ja sellest tehtawad järeldused Eesti põllumajanduses. H. Meltsas. Alusturbast ja sõnniku hoiust. A. Ratt. Kas on kodumaa punase ristiku seemne külwikaitus halb? E. Lepik. Fütopatoloogilised märkmed: karusmarja rooste — Puccinia Pringsheimiana Kleb, G. Woitka: Mee kwaliteedi kontrolli teostamise wõimalusi. J. Mets: Karjamaakultuuri küünimused 2. rahwuswahelisel niidu- ja karjamaa kongressil (järg). Mõttewaheius A. Ratt: Weel kord punase ristiku seemne küünimusest. Kroonika.

Temperatuur wähe madalam.

Kolmapäewal keskmise kiirusega loode ja põhjatuuli, wähenew pilwitus, temperatuur wähe madalam.

Ülewaade teisipäewal, 7. aprillil.

Soome madalrõhkkond on tunduwalt täitudes laienenud Walgele merele. Tema ääremiinimum asub Soome lahe ida osas. Seetõttu sadas eile ja täna Eestis, Soomes ja Lääne-Wenes paiguti lund. Islandi madalrõhkkond weelgi süwenedes laienenud ida poole. Lähemail päewil näib ta liikuwat Skandinaawias asuwa kõrgerõhu harja asemele. Temperatuur Lõuna- ja Lääne-Wenes tõusnud, Soomes, Rootsis ja Lääne-Eestis wähe langenud, mujal Euroopas muutusetu. Hommikul oli Ida-Eestis 1—2 kraadi sooja, Lääne- ja Loode-Eestis 0—2 kraadi külma.

Ärge unustage, et 1.000.000 senti maksame

iga E. Olümpia Komitee loteriipileti omanikule, kui E. O. K. loterii loosimist 29. aprillil ei peeta.

Keelelisi märkusi.

Joh. Aawik.

Kas „teadlik selles“ wõi „teadlik sellest“?

Paljud tarwitawad „teadlik selles“, — „olin teadlik selles oma nõrkuses“, — „ta polnud jugugi teadlik selles suures muutuses, mis sündinud“. Ometi konstrueerub „teadlik“ õigemini seesütilewa käändega, sest öelbakse ju ka „ma tean sellest“, aga mitte „ma tean selles“. Seepärast „olin teadlik sellest oma nõrkusest“, — „ta polnud jugugi teadlik sellest suurest muutusest“. Nähtawasti on „teadlik selles (pro sellest) tekkinud niisuguste ütluste eeskujul kui „kindel selles, weendunud selles“, kus peabki olema „selles“. Aga siiski: „teadlik sellest“.

Kas „kuulsin teda laulmas“ wõi „kuulsin teda laulwat“?

Oeldagu kohe: õigem on wiimane: „kuulsin teda laulwat“. „Kuulsin kedagi laulmas, rääkimas, hüüdmas“ jne., on wiga wõi weider keeleline kalduwus, mis wiimasel ajal on hakanud maad wõtma, eriti noorsoo keeles. See „mas“-tõbi on nähtawasti tulnud sellest, et nende „mas“-tarwitajate meelest hakkab „-wat“ juba kaotama oma partitsiibilaadi ja omandama peaaegu ainuüksi kaudse kõnewiisi tähendust. Seepärast ongi neil kalduwus „wat“-wormi asendada „mas“-wormiga.

Sellega ei ole tahetud öelda, et „mas“-konstruktsioon oleks üldse wõimatu. See on wõimalik, aga erilise tähenduswarjundiga, nimelt „-mas“ tähendab enam kestwat tegewust, tegutsemas olemist millegagi; näit.: „nägin teda kündmas“, s. o. tegutsemas kündmisega, sis, kui ta parajasti ametis, tegewuses oli selle tööga. Samuti: „kuulutelin teda seal mängimas“.

See mas-konstruktsioon on wõimalik peamiselt werbide „nägema, silmama, märkama“ järele. Waewalt aga sobib see „kuulma“ järele. Seepärast miite „kuulsin teda laulmas“, waid „kuulsin teda laulwat“.

„Aasta möödudes“.

See on ka konstruktsioon, mis wiimasel ajal on maad wõtnud noorsoo keeles: „aasta möödudes astusin kesskooli“; — „sõja lõppedes tuli ta kodumaale tagasi“. Teatawasti tähendab des-worm enam jamaaegist tegewust wõi olukorda, seepärast ei sobi see hästi wäljendama eelaegsust. Niisugune lauseühenduslik konstruktsioon oleks eelaegsuse wäljendamiseks kohane ainult siis, kui meil oleks olemas eriline minewikuline gerundiiwiworm. Wõiks ju ka liitwormi abil: „aasta olles möödunud — sõja olles lõpnud“, aga see on kohmakas.

Aga miks ei taheta siin enam tarwitada lihtsat tagasõnalist wäljendit: „aasta pärast astusin kesskooli“, — „pärast sõja lõppu tuli ta kodumaale tagasi“. See oleks kõige lihtsam ja loomulikum. Nähtawasti arwatakse, et „aasta möödudes“ on peenem ja moodsam. Kuid kahjuks see on wiga.

Mitte „sõnumed“, waid „sõnumid“. Keelewiga ajalehe nimena.

Sõna „sõnum“ on i-tüüweline: „sõnumi, sõnumist, sõnumid, sõnumite“ jne. Wormid „sõnume, sõnumest, sõnumed, sõnumete“ jne. on murdelised. Neid tarwitati Masingi ja ija Jannseni ajal. Nüüdses kirjakeeles on -e ses sõnas lihtsalt wiga. See on samasugune wiga kui „wankre, köstre, keisre“ jne. (pro „wankri, köstri, keisri“), millisеid wigu omal ajal teatawa murde mõjul esines (näit. Jannseni „Perno Postimehes“). Seepärast tuleb otse hämmastuda, kuidas üks Tallinnas hiljuti ilmuma hakanud leht on endale wõtnud pealkirjaks sõõrase Masingiaegse keelewigase sõnakuju. Loodame, et leht kõige lähemal ajal selle wea parandab ja end ümber ristib õigekujuliseks „Sõnumid“.

Raamat ja lugeja.

Kuidas peame lugema raamatuid? — Wanasti kirjutati selle üle terweid teoseid. Need on iganenud, meieaja uus inimene ei saa enam käia nende näpunäidete järele. „Lit. Welt'i“ wäljaandja näitab alljärgnewas oma lugejaile, kuidas loetakse nüüd, wõi kuidas wähemalt peab lugema see, kui lugemine peab andma tulemusi.

On naiiwne mõelda, et raamatust peab saama „isiklik elamuse“. Kirjandus ei ole elu aseaine. Kes nii loeb, ei mõista kunagi tõeliselt suurt kirjandust, waid ainult keskpärast.

Ei tohi üldse lugedes juba algusest peale pingutada. Õige asend on umbes nagu hästi kaswatatud normaalinimesel siis, kui ta kõneleb kellegagi, kellest ta lugu peab, ja nimelt teemast, mis küll teda huwitab, mis aga talle pole just elutähtis. Kõik muu peab jätma loetawa raamatu enda hoolde.

Lase oma mõtted, tunded, fantaasia lugedes lennelda täiesti wabalt. Ära tõrju neid eemale. Selles suhtes wõid olla raamatu wastu wiisakusetu. On hea lugeda lehekülg ehk kümme, ilma et märkaksid, et kogu aeg olid mõelnud muust. (Muidugi loe siis weel uuesti.) On hea, kui lehekülje juures tunnikese unistad. On hea lugeda, aegajalt peatudes. Ei tarwitse raamatut lugeda lõpuni, ei täna, homme ega kunagi. Kümnest arukalt loetud leheküljest wõib olla rohkem kasu kui 500 rutuga allakugistatust. Kümne lugemahakatud raamatuga wõid olla „haritum“ kui saja läbiloetuga. Raamatud, mis sulle sobiwad, on need, mida lugedes sulle koguneb palju muljeid, palju wõimalusi, plaane, fantaasiat. Kui sul on tahet ja kalduwust, loe palju läbisegi, täiesti juhulikult ja plaanitult.

Ära lase aga lennata ainult oma fantaasial — ka mõte peab lugedes jooksma wabalt. Tee järeldusi. Tuleta meele paralleeljuhtumeid ,mis oled läbi elanud wõi lugenud. Tõmba oma igapäewane elu loetawasse, sinu oma elu, samuti kogu oma waremloetu, ka ajalehelektüür. —

On suuri raamatuid, milles sa wõib-olla leiad juhuslikult endale enam positiiwset elumõtet, see oleneb täiesti sinust ja su indiwidualiteedist: ühele on positiiwne, mis teisele negatiiwne, teisele ümberpöördult. Igal juhul: pane oma elust kogu tema teadmisega, tema mõistusega, tema tunnetega ja fantaasiatega loetawasse raamatusse niipalju, kui seda sinu kalduwused ja instinktid tahatwad. Ühest raamatust wõib õnnelikul juhul teada saada kõik, mis inimene üldse inimeselust teada saada tahab — ja see isegi ei tarwitse olla objektiiwselt hea raamat.

Ära häbene lugeda raamatuid, mida sa kui „haritud inimene“ õieti lugema ei peaks, ja ära auahnitse lugeda kõike, mida lugema peab. Hariduse niisugune käsitelu on halb ja wäikekodanline. Kui sind midagi awatleb, siis ära seisa wastu. Siin sul ei tohi olla eelarwamusi. Kui sulle loetaw on igaw, ära sunni ennast.

Ära loe eriti pingutatud arwustusega. See ei tähenda, et sa pead lugema arwustamata, ainult nautimiseks. Pead end seesmiselt maksma panema autori wastu, pead temaga seesmiselt waidlema — ei tohi aga lugeda iga hinna eest arwustaja tunnetega.

Püüa iga raamatut laiendada terweks maailmaks, kuigi raamatust sellejuures ei peaks järele jääma palju ja kõik on waid sinu enda fantaasia: seda parem. Raamat, mida armastatakse, on alati ilus raamat.

Ja siiski: püüa kindlasti lugeda maailmakirjanduse suuri teoseid. Loe neid aukartusega. See aukartus peab kõigepealt seisma selles, et sa neilt ei oota wahetut põnewust. Austa neis kas wõi ainult eelarwamust, põlwede ja sajandite eelarwamust, kes neid raamatuid pidasid suurematuiks — kui sa neile ei suuda pakkuda enam kui seda. Mõtle, kuipalju targem ja elukogenum olekšid, kui sa wanaks elaksid sada wõi sadawiiskümmend aastat, kui sa ei sureks mõnekümne aasta pärast. Ka wanades raamatutes, mis on üle elanud raamatu loomuliku surma, — mis tawalisesti saabub weelgi warem inimese omast — on midagi wäärtuslikku. Loe kindlasti nende raamatute kommentaare, loe häid tõlkeid klassikute ja romantikute ajast, uusi, tõeliselt häid kirjanikke. Loe alati lootuses tundma õppida wõõraid inimesi ja nende ilmakäsitust, nende elu ja elu üldse. Kui seisad awamatu raamatu ees sama uudishimuliselt nagu kinnise saalitäie wõõraste inimeste ees, keda kõiki tundma õppida soowid, siis oled tabanud õige silmapilgu lugemahakkamiseks.

Nii on hea lugeda ilukirjanduslikke raamatuid. Teaduslikke ja puhtteaduslikke raamatuid loetakse teisiti: neid uuritakse süstemaatiliselt, tehes wõimalikult märkmeid äärel, mis hoiab lugeja erksa ja koondab ta tähelepanu. Schopenhauer tegi märkmeid kõikidesse teaduslikkudesse raamatutesse, mis ta luges — ja luges ta tuhandeid. Tema oli hea lugeja.

„Postimeest“ loeb igaüks

kes tahab teadlikult osa wõtta Eesti politilisest, kultuurilisest, majanduslikust, sotsiaalsest elust!

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühisus „Postimees“.
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

A-S. H. Tõnisson & Ko.

aktsionäride korraline

peakoosolek

peetakse ära pühapäeval, 26. apr. s. a. kell 10 hom, Tartus, Kaluri tän. 36.

Päevakord:

1. Koosoleku juhataja valimine.
2. 1930. a. aruande läbivaatamine ja kinnitamine.
3. 1931. a. eelarve.
4. Põhikirja muutmine.
5. Juhatuse volituste äramääramine.
6. Valimised põhikirja järele.
7. Läbirääkimised.

Koosolekust osavõtmine põhikirjas äramääratud korra järele. JUHATUS.

J. Adamtau

moetantsude kursustel

Tartus, Lossi tän. nr. 3.

algab **viimane hooaja uus segakursus moetantsudes 8. ja 10. aprillil kell 8 õhtul.** Kavas: Tango — 7 sammu, Inglise valss — 7 s., Quick-fox — 7 sammu, Slow-valss ja Viini valss.

Kursuse tasu ainult Kr. 2.50–3.50. Tantsuõpetajate saatmine maale. Saadaval «Moetantsude õpetus». Hind 35 senti.

Majaomanikkude Seltsis. Tähe tän. nr. 29.

Kolmandal Ülestõusmise pühal

Kontsert-õhtu

Mängib T. K. A. S. orkester. **TANTS.**

Algus kell 9 õhtul, lõpp kell 3 homm. Pääsetähed 25 senti. Seltsiliikmed hinnata.

Kolmapäeval, 8. aprillil 1931. a. müüakse Pala vallavolikogu ees suusõnalisel

enampakkumisel

Halliku kooli talust 40 kuni 45 vakamaa suurune

krunt

kõigi hoonetega ära. Palutakse ostjaid ilmuda.

Vallavalitsus.

Ostan jälle otse põllumeestelt

linu

Tartus, Raekoja tän. nr. 101, telef. 4-55, ostan ka hästi murtud ropsimata linu.

Elva, Ulbo majas (Pikk tän.) ostan ainult puhtaid linu.

H. Muggu.

TERVIST TULEB KALLIKS PIDADA, TERVISE EEST TULEB HOOLT KANDA.

Ilmus trükist tarvilik käsiraamat igaühele

KARL HINTZER

VÕIMLEMINE PILTIDES

Meil Eestis pole võimlemises tarvitusel kindlat üht süsteemi. Sellepärast on mõeldud käesolev raamatuke materjali koguna, kust igaüks võib tarvisminevat materjali leida. Harjutuste kiiret ülesleidmist võimaldab raamatus nende rühmitus. Tarvilik käsiraamat igaühele, eriti õpetajale koolis, kaitseväe-, kaitseliidu- ning noorsoo juhtidele. Väljaanne on taskuformaadis. Kes vähegi aru saab kehalise kasvatuse vajadusest, tunnab seda raamatut taskus, kui head abimeest.

Hind 1 kr. 20 s.

Raamatu hinna rahas või postmarkides ettesaatjale raamatu kättesaatmine meie kulul. Saadaval kõigis raamatukauplustes.

Pealadu:

„Postimehe" raamatukauplus

Tartus, Suurturg nr. 16.

Kõige suurem valik

TAPEETE

15 sendist alates rull. — **Paberiäri „KODUMAA"** Tartus, Aleksandri t. nr. 10. — Kaupmeestele hinnaalandus.

Korteripakkumised

Vastu lõunapäikest

korter

2 tuba ja köök, on välja üürida. Oa tn. 28.

Väikene päikesep. ühetoal.

korter

välja üürida. Soola tn. 11—3.

Päikesepaisteline 1-toal.

korter

üürile anda. Vladimiri t. 38.

Korter

2 tuba ja köök, päikesepaisteline, välja üürida. Riia tän. 67—16.

Ilus, suur (6 t.)

päikesepaisteline korter

elektrivalg. ja keller, suures aias, on üürile anda. Vaadata võib kl. 10—5, Jakobi tn. 52, II k.

Kahetoaline soe

korter

ühes keeduvõim. ühele väiksele intellig. perekonnale ära anda. Küsida Kesk tn. 16 (hoovimajas).

Üürile anda

soe tuba

Näituse tn. 14—5.

Mööbl. tuba

üürile anda korral. meester. Narva tn. 25—1.

Toiduainete kauplus

kohe ära anda, väga käidavas kohas, nurga pood. Tarvitage juhust. Järele küsida Tartus, Vene tn. 8, tubakakauplusest.

Würtsipood

välja üürida, Tallinna tän. 31, krt. 3.

Üürile anda 1. maist 1931. a.

talurahva kauplus maal

suurte ruumidega, rahvarikkas kohas, raudteejaama lähedal, Tartust tunni sõit raudteel. Teateid võib saada Tartus, Tiigi tn. 32, oman.

Sepikoda

välja üürida. Riia t. 67—16.

Jõgewal pood

välja üürida ja maja müüa. Teat. saab Suur tn. nr. 19.

Krüüdneri v. asuv „Tappo"

talu rendile

anda. Ligemaid teateid saab Võru tn. 116, K. Äro'lt.

Müümised

Elumuutuse pärast müüa

2 wankrit

üks kaherattaga ja kolme veduga, maa sõidu kaarik, teine raudtelgedega töövanker. Sealsamas müüa muud kraami ja sõnnikut. Võru tn. 136—5, A. Tilga.

Müüa patenttelgedega

wedruwanker

Näha võib saada Narva tän. 135, majaomanik.

Müüa

kaeraõlgi ja maisaheina

Tähtvere, Märjal.

Jsased haned

müüa ehk emaste vastu vahetada. Lubja veskis. Vesneri vallas.

Müüa keset linna

tiwi ja puumajad

kaupluste ja aedadega. Hinnad: kr. 1015, 2500, 3000, 5000, 7000, 9000, 12.000, 15.000, 19.000, 30.000, 45.000, 55.000, 75.000, 100.000. Talukohad, veskid linna ja raudtee ligidal. Teateid saab kl. 9—2 I. järgu komisjoni kontorist, Tartus, Suurturg 7, p. l. Narva tn. 81. K. Virro.

Saeraam, lokomobiil

16 hob. j., rihmad mitmes. laiuses, aurukatla armatuurid, kraanid, transmissioonid, rihmašeibid, pumbad müüa. Riia tn. 67—16.

Müüa pruugitud „Singeri" jalaga rätsepa

õmblusmašin

Fortuuna tn. 34—7.

Müüa

wanu telliskiwa

Riia tn. 25—7, majaomanik.

Muinasjutuliselt odava hinnaga saate

kella- ja kullasepa töösaadust

„Horologi" juures, Riia t. 3.

Odavalt müüa vähe sõidetud, täielikult korras kattega

„Ford"-auto

Söögiturg 2, tuletõrjelas.

Elvas, turu ligidal, ilusal kohal

maja müüa

Suur pooleliolev ehitus, valmis ehitus materjali ja puukuuriga. Teateid ja plaani saab näha I. järgu kom. kontoris, Suurturg nr. 7, hra Virro'lt, Tartus, ehk Parveotsalt, Puiestee tn. 5, Elvas.

2 maja

aiaga II. linnaosas, kaupluse kohaga, pärijate arvel müüa. Ligemat Poe tän. 9, telef. 13-27. O. Kühle.

Müüa omaniku surma tõttu

mesipuud mesilastega

(noori ja vanu). Teat. saab kirjateel hooldaja Ado Illisson'i käest, Pori vesiveski, Lõve p. agent., ehk traaditeel Lõve vallasekretär Jaan Tangson'ilt, tel. Tõrva 31-a.

Sõnnik

aasta peale ära anda. Küsida slt. „Sõnnik" all.

Tööpakkumised

Vesneri mõisa tarvitab üht

põllutöötegijat poisi ja üht moonameest

Kaupa tehakse kolmandal pühal, 7. aprillil Vesneri mõisas ja peale pühi Tartus, Riia tn. 77, kontoris.

Vajatakse kohe kaks

kingsepatöölist

kestva töö peale, üks puukontsa tööd, ja teine meeste tikutud tööde peale. Tapa, Pikk tn. 18, H. Arjokse.

Kohe tarvis poegl.

karjust

kes koolikohustusest vaba. Ilmuda 9. apr. Holmi tän. nr. 9, Paulsoni kaupl., hom. kella 8—12.

Turbalõikuse väljapakkum.

Tähe tn. nr. 13, tuba 3, 12. aprillilll s. a. kella 5—6 vähempakkuimsel. Juhatus:

Ostmised

Soovin

osta korras maja.

Väljamaks kuni kr. 15.000. Platsi ja maja suurus, hind ja asukoht teatada slt. „Maja aiaga" all.

Maja

aiaga või talukohta soovin osta 30.000 kr. väärtuses. Teatada slt. „X" all.

Soovin suurem. Tartumaa

talu

osta. Teatada kirjal. hind ja kirjeldus müügitingimustega Tartu, Õpetaja tn. 10.

Soovin osta väikest

asunduse või popsi-kohta

metsa, järve ehk jõe äärde, lehmapidamise võimal. Kirjad saata Kavilda pk. 9, „Ostja" all.

Töötsimised

Soovin talusse

tööperemehe kohta.

Võimalikult kus iseseisev tegutsemine majapidamise juhtimise alal. Oman põllum, kutsehariduse. Endistelt kohtadelt tunnistused ja soovitused kaasas. Kirjut. Suure-Kõpu ag., postk. 96, A. Amon.

Aus ja karske

masinist

sepp, traktorijuht, 12-aastase praktikaga, otsib kohta masinaühisusse mõisa ehk suuremasse tallu. Võin ka ühtlasi põllutöö eestegijaks olla. Tunnist. ja soovitus. Kirjad saata slt. sõna „Sepp" all.

Koan traatwõrkaedasid.

Sealsamas uus töövanker müüa. Tartus, Pikk tn. 33, lukusepa töökoda, E. Paabo.

Vajan

põllutööl. tohta

suurem. talusse ehk mõisa. Oskan ka iseseisvalt töötada. Kirjal. Kärkna, Sootaga vald, Õvi pood, „Tööline" all.

Valmistan

veoauto keresid,

omnibusse, uksi, aknaid, mööblit, lava-aknaraame võistlemata odavalt Tartus, Narva tän. 53. 8

Võtan igasuguseid

kangakudumisetöid

annan teooria tunde. Vajan õpilast. Tööstuse tn. 14—3.

Tele kell käib eluaeg täpselt õigesti

kui teda parandada iasete „Horologi" kellade töökojas Riia tn. 3. Kõige parem töö, kõige odavamad hinnad.

Leitud

Otsitakse

hobuse omanikku

Kätte võib saada hoiu- ja söögikulude eest Narva tn. 10, H. Rattasep'alt.

Leitud laupäeval

kinžal

Aleksandri tänavalt, kätte võib saada kuulutuse kulu eest Karlova tn. 64—18.

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 35

Mellini kliinikus

ämmaemand

G. Stahlberg

Erakorter Pargi tn. 13

Pansion

kopsuhaigetele,

Kuival kõrgustikul männimetsa sees, Petseri maakonnas, raudtee ligidal. Ravimine vilunud halastajaõe alalisel järelvalvel, tohtri nõuande järele. Toitmine kõige parem ühes kefiiriga. Maks kuu viisi ette väga mõõduka hinnaga. Teateid saab: Tartus, Mäe tn. 4—1, J. L.

„Postimehe"

ja

„Maamehe"

tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu:

Rodijärwe Pruulil, Peeter Wiil.
Märjamaa Päärdul, M. Priimets.
Pala ag., Fr. Willemson.
Mägiste Waalul, Henn Sarw.
Vana - Kastre seltsimajas, Lavrentjev.
Kudina vallas, Lilo asund., Osv. Villman.
Pedjas, Arn. Anton.

Äriruum

üürile anda. Küsida Narva tän. 25, hoovis.

Ruumikas kauaaegne

vanakraami kauplus

kivihoones, Kalaturu ääres, on ära anda. Järele küsida Holmi tn. 24—1.

Kadunud

Kaotatud suurel reedel Tartu jaamas päevasel mootorrongil

naister. rahakott

milles peale raha isikutunnistus (Leili Davel), käeuur ja võtmed. Palutakse ära saata hea vaevatasu eest Tartu XI. algkooli juhatajale (Karlova mõisa) või Valga vangla kantseleisse.

Kaduma läinud valkjas kõrb

ruun-hobune

ühes ree ja riistadega ja rees oleva kraamiga, 2. apr. s. a., Tartus, Rästa ja Laane hoovis. Hobusest teadustada palun Tartu kriminaalpolitseisse ehk Sootaga Laanenukale.

Kadunud must

lapse botit

kingaga. Leidjat palutakse ära tuua Riia tn. 40, hobuseposti jaam.).

Kadunud väiksekaliibril.

browning

nr. 768585 (F. N.). Ausat leidjat palutakse vaevatasu eest ära tuua Uus tän. 55, poodi.

Hoiatan neid isikuid, kes minu

hagijakoera

kinni hoiavad, tundemärgid: valge, pruuni lappidega, rihm kaelas aadressiga. Palun kiires korras teatada Tartu, Tähe tn. 44, poodi. N. Veide.

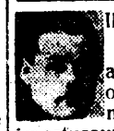

Ilmakuulus prohvet-

selgeltnägija

avab iga mineviku, oleviku, tuleviku surmani. — Tuhandeid imestusavaldusi! Uueturu t. nr. 25, «Helsingi».

Välja lõigata.

Linnukasvatajate päew

Tartus, Põllumeeste Kodu saalis, Holmi tän. 12. Pühapäeval, 12. aprillil 1931. a. kell 12 päeval.

Kõnelevad: hra V. Hiiop — linnukasvatajate tuleviku väljavaated ja välisturg. Dr. vet. G. Tehver — meie kanade sagedamaist haigusist. Dr. vet. J. Tehver — lindude munajuhe ehitusest ja ülesandest. Instr. R. Poola — kanakasvatuse tasuvus ja tarvilikumad parandused kanakasvatuses. Läbirääkimised.

Korraldaja: Eesti Linnukasvatajate Selts.

Seletus.

Suur läbikäik ja täpne kalkulatsioon võimaldab ärialal odavaid hindu! Seda näitab juba saapakuninga „Bata" vabrikute produktsioon, mis vallutanud ilmaturud. Jalanõude kiirtööstus „JALATS", Tartus, Tähe ja Riia tän. nurgal nr. 32, töötab samal põhimõttel juba 7 aastat — suurendab tööliste arvu ja alandab hindu. Valmistab töösaapast ballikingani uusi, kuid päris-alaks kiirparandus. Tehniliste täienduste läbi on võimalik pooltallad ja pl. 50 minutiga ära teha, plekid ehk rupsikud 5—10 minutiga. Ootajail rikkalik lugemislaud, mugav oleng ja viisakas teenindus! Parandab kautshuk- ja kummijalanõusid, kummikalosse ja värvib jalanõusid imehästi. Eriti hästi ja ilusasti parandatakse värvilisi kalosse ja botikuid. Hindu on märksa alandatud!

Müüa:

Kohtkindel LOKOMOBIIL „WOLF" 34 eff h. j., katla küttepind 33,61 rtm.
Keerlevvoolu GENERAATOR 50 KVA, 230 V. 750 tiiru.
Keerlevvoolu MOOTOR 23,12 h. j., 220 V., 1450 tiiru.
Püst AURUMASIN „Marshall" ca 14 h. j., 140 tiiru.
Alalisvoolu DÜNAMO 4 h. j., 110 V., 1800 tiiru.

Mitmesugused seebitööstuse masinad:

- autoklaav 3750 lit.,
- kangi press (Strangpresse),
- automaat tükiliõikaja,
- pendelpress — stants,
- kammer-filterpress, 12 kambriga 630×630 mm,
- seebi helbete kuivatus-aparaat ühes 3 hõõvliga ja valtsimisvärgiga,
- komplektne seebi jahutussisseseade,
- koosnev kompressorist, segamis-surumis reservuaarist ⌀ 1800 mm × 2000 mm, ja jahutajast 15 raamiga 880 mm × 780 mm,
- seebikeetmise katlad, pumbad, raudreservuaarid, seatinast voodriga ja ilma (kõlbulikud veepaakideks),
- värvihõõrumise valtsid ⌀ 160 mm × 420 mm,
- papi nurga stoos- ja lõikemasin „Bukama".

Masinaid võib näha Tallinnas, Katusepapi tän. 38, end. „Eestimaa Keemia Tehases". Lähemaid teateid saab Pikalaenu Pangast.

Valgjärve vallas (Saverna) Oti talu anda

RENDILE

Põldu 40, hinam. 25 vakamaad. Rent 200 kuni 250 krooni. Sooviavaldused saata Tartu, Tähe tn. 118, krt. 5, G. Laja.

Teatan, et olen

oma kübaraäri üle viinud

Riia tänavalt nr. 10 Söögiturg nr. 1. Ja palun oma ärisõpru mind ka uues kohas lahkesti külastada.

Austusega O. JANTRA.

Maakoha peale, korralikud hooned, hea maa ja ilus mets,

esimene obligatsioon

kr. 8.000 ära anda. Protsent kokkuleppe järele. Järele küsida Riia tän. 77, kontoris, telefon 125.

Korter väljaüürida

4 tuba ja köök. Kastani tn. nr. 4, hoovipeal. Küsida Maarjamõisa tn. 11—15. Sealsamas müüa 1 tiibklaver „Diedrichs", 1 pianiino „Rathke".

Rõngu vallas Rämma nr. 7 talu on enampakkumise teel

rendile anda

ühe aasta peale. Kaupa tehakse kohapeal, Rämma talus, reedel, 10. aprillil s. a. kell 12 päeval. Rentnikul tuleb 100 krooni kautsjoniks sissemaksta. Hooldajal jääb õigus kohta tublimale maapidajale anda.

Pärandustombu hooldaja.

Ostate kõige odavamalt

portselaan-, klaas-, kivi-, alumiinium-, emaili-, vask- ja plekk-kaupu Tartus, Söögiturg nr. 1 (pritsimaja kõrval) **J. Lüdimus ja Pojad.** — Täidan kõiksugu ametisse puutuvaid tellimisi. Tööd kõrges headuses.

Austusega

plekkseppmeister J. Lüdimus.

Kiriku

lauluraamatuid

suures valikus

„POSTIMEHE" RAAMATUKAUPLUS

Tartu, Suurturg 16.

†

Ootamata raske haiguse läbi lahkunud armast meest, isa, äia ja vanaisa

Gustav Johansoni

Surnud 6. aprillil 1931. a.

Puusärkipanek 9. aprillil. Matmine 10. aprillil Seli-Vidrikult Koeru surnuaiale.

Leinavad omaksed.

---

6. aprillil kell 1/29 õhtul lahkus valkselt siit ilmast äkilise raske haiguse järele minu unustamata armas mees ja isake

Märt Paltser.

Sünd. 3. augustil 1883. a.

Kirstupanek 8. aprillil kell 7 õhtul. Ärasaatmine leinamajast, Vallikraavi tän. 17, neljapäeval, 9. aprillil kell 4 p. l. vanale Maarja surnuaiale.

Vaikses leinas naine ja tütreke.

Kui ilmub Kristus, meie elu, siis peate ka teie Temaga au sees ilmuma.
Kol. 3, 4.

Stud. theol.

Friedrich Voldemar Vann

† 4. IV. 1931.

Akadeemiline Usuteadlaste Selts.

Oma armast kaasvõitlejat

stud. theol.

Friedrich Voldemar Vann'i

leinab

E. Ü. S. Huljehiis ja vilistlased.

♣

Karl Kurwits

Helme Õpetajate Uhing

Oma lugupeetud seltsilliget, kaupmees

Gustav Johansoni

leinab „MÄLESTUS“.

VENE TEATER — Saksa teatri ruumes.
Kaks võõrusetendust Riia Vene Draamateatrilt.
Reedel, 17. aprillil s. a.

ТРИ СЕСТРЫ

A. Tshehovi draama 4 vaatuses.

Laupäeval, 18. aprillil s. a.

Старческая любовь

J. Mjasnitski näidend 4 vaatuses 5 pildis.

Tegelased: **V. N. Astarova, A. S. Astarov, N. S. Barabanov, J. F. Bulatov, E. O. Buntshuk, M. A. Vedrinskaja, A. A. Võrubov, E. A. Dolin, M. A. Saharova, M. A. Krõshanovskaja, O. A. Levitskaja, E. P. Obolenskaja, K. K. Tokarshevitsh, A. P. Tshaadajeva, V. A. Schahovskoi, J. Jurovski, L. M. Jaroschevitsh, Juri Jakovlev.**

Algus kell 8 õhtul.

Piletite eelmüük muusikääris «Teater ja Muusika», Rüütli tn. nr. 8, peale selle etenduste päevadel teatri kassas kella 7 õ.

Vene Haridusseltside Liit.

Vara lahkunud armast kaasvõitlejat

stud. theol.

Friedrich Voldemar Vann'i

mälestab

Akadeemiline Skautide Selts.

KÕNE

Karskuslidus,
Jakobi tän. 8,
teisipäeval, 7. aprillil kl. 7 õ.
Teem:

Ülestõusmine

Köneleb hra W. H. Baxter Londonist.
Sissepääs maksuta.
Korjanduseta.

Jõgeva Ühispanga

KORRALINE

peakoosolek

peetakse pühapäeval, 19. aprillil 1931. a. kell 14 Jõgeva seltsimaja ruumis.

Päevakord:

1) Koosoleku avamine ja juhataja valimine.
2) Välisrevisjoni protokolli ettelugemine.
3) 1930. a. aruande läbivaatamine ja kinnitamine.
4) 1930. a. puhtakasu jaotamine.
5) 1931. a. eelarve läbivaatamine ja kinnitamine.
6) Valimised põhikirja järele.
7) Põhikirja muutmine.
8) Läbirääkimised ja ettepanekud.

Juhatus.

Elan nüüd
Uueturu tän. nr. 16.

Dr. med. G. Kornel
Naha-, sugu- ja põiehaigused.
Kella 9—10 ja 5—7.
Naister. kl. 4—5 p. l.

Dr. H. Mõttus
Naha-, sugu- ja põiehaigused.
Kõnet. 5—7, pühap. 9—11.
Naister. 4—5 ärip.
Kokkuleppel ka teisel ajal.
Tartus, Uueturu tän. 4.

Dr. Hilda Puusepp
Sisehaigused, kosmeetika ja kosmeetilised massažid
Kõnet.: kella 8—9 ja 3—5.
Tartus, Raekoja 13.

Dr. Oskar Josset.
Hambaarstimise kabinett.
Suuhaigused.
9—1 ja 3—7, pühap. 10—12.
Suurturg nr. 3.

Dr. A. Amon
Naha-, sugu- ja naistehaigused.
Kella 9—11 ja 5—7.
Tartus, Pepleri tän. 2
(vastu Maarja kirikut),
tel. 13-30.

Dr. E. Dobruškes
Naha- ja suguhaigused
Kella 9—11 ja 5—7.
Naisterahvastele kella 4—5.
Tartus, Rüütli tän. 24.
(Laia tän. nurk) — tel. 11-22

Dr. Ludmilla Naumov
Naha- ja suguhaigused.
Tartu, Kloostri tän. 5, krt. 1.
Kella 9—10 e. l. ja 6—8 õ.
Pühapäevadel kl. 9—10 e. l.

Ämmaproua
A. Willmann
Tartus, Narva (Peterburi) tän. nr. 17.

Laevas
võtab «POSTIMEHE» ja «MAAMEHE» tellimisi ja kunlutusi vastu hr. Jak. Kütt.

Tellige „Sädemeid“!